

Мр Добривоје Јовановић
Историјски архив Јагодина

ИЗВОРИ ЗА ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ У ПОМОРАВСКОМ ОКРУГУ

ПОМОРАВСКИ ОКРУГ У ЛИСТУ „ОБНОВА“
1942. ГОДИНЕ

ПОТЕРЕ ПРОГОНЕ ПОСЛЕДЊЕ ОСТАТКЕ
РАЗБИЈЕНИХ КОМУНИСТИЧКИХ БАНДИТА
У ИСТОЧНОЈ СРБИЈИ

Свилајнац, 4. јануара

Сада се сазнају подаци о погибији комунистичке банде у селу Бобови, где су четници Ресавског четничког одреда пре неколико дана у једном сукобу побили осам комунистичких бандита. Овде се је било скупило 70 бандита међу којима су били сви они који су раније пљачкали и терорисали Звижд, Хомоље и Поморавље и који су после последњих пораза покушали да се спасу бегством на југ. Вођа ових свих остатака комунистичких банди је ражаловани жандармериски поручник Лазар Стојановић, а политички комесар Александар Миловановић, гимназиста из Кушиљева. У тој банди су и негдашњи политички комесари других комунистичких банди које више не постоје, јер су све уништене и топ су Сима Симић, студент медицине бивши комесар разбијене и непостојеће моравске комунистичке чете, Драгош Илић, абација из Свилајнца и Миодраг Милановић, студент из Кушиљева који су такође били вођесада уништених комунистичких чета. Ове последње остатке комунистичких бандита из Источне Србије потере неуморно прогоне и није далеко крај када ниједан од њих неће остати више у одметништву.

(бр. 158, Божић 1942.)

„РЕСАВА ЈЕ ОДАНА ВЛАДИ НАРОДНОГ СПАСА
И ГЕНЕРАЛУ Г. НЕДИЋУ“,

ИЗЈАВИО РЕСАВСКО-РАВНИЧКИ ВОЈВОДА
БЛАШКО МИХАЈЛОВИЋ

Преко Божића боравио је у Београду војвода ресавско-раваничког оружаног одреда Блашко Михајловић, који је са својим борцима донео престоничкој сиротињи већу количину животних намирница које су на Бадњи дан подељене најсиромашнијим престоничким грађанима. Исто тако, Ресавци су преко свог омиљеног војводе и његових храбрих бораца послали бадњак претседнику владе, армиском генералу г. Милану Недићу, као и министру народне привреде г. Михајлу Олћану и пуковнику г. Масаловићу. Бадњаци су били посечени у ресавским шумама, а свечано су освећени у манастиру Манасији на Ресави.

Тим поводом смо посетили старог војводу Блашка Михајловића који нам је у невезаном разговору рекао између осталог:

-Пред светле дане Христовог рођења Ресавци су се или сиротиње у Београду и одлучили да је помогну у границама својих моћи. По свим ресавским срезовима су се сакупљале животне намирнице које сам са својим момцима донео у Београд и поделио. Народ који живи по врлетима није богат, али је радо приложио. Овом приликом ја бих желео да се нарочито захвалим игуману Павлу, старешини манастира Манасији, који је лично по највећем снегу обилазио забачена ресавска села и купио прилоге за београдску сиротињу, као и свима онима који су дали и који су се потрудили да било чим олакшају Божић онима којима судбина није доделила да бар толико имају.

Упитан како живи народ у Ресави, војвода Блашко Михајловић је наставио:

- Народ живи у миру. Преко мене и бораца ресавско-раваничког одреда Ресавци су послали бадњак господину претседнику Српске владе и изразили своју најпотпунију оданост, као и веру, да је пут којим је пошао генерал Недић, пут препорода Србије и српског народа. Народ у Ресавиодушевљено поздравља сваку акцију Српске владе и спреман је да свим својим средствима потпомогне у њеним напорима на сређивању прилика у земљи.

Говорећи о потребама свога краја, војвода Блашко је додао:

- Културне прилике у целој Ресави нису баш најбоље. Зато смо ми одлучили да у Деспотовцу отворимо једну велику библиотеку која би била намењена искључиво ресавским сељацима. Али ми немамо књига, а ту би нам Београђани могли много да помогну, могли би да нам пошаљу по коју књигу и тако би учинили добро дело које се не би заборавило...Ми ћемо доћи и за Ускрс и за сваког сиромашка у Београду донети по једно јагње-завршио је своју изјаву војвода ресавско-раванички стари Блашко Михајловић.

(бр. 160, 12. јануар 1942.)

ПОГИБИЈА ТРОЈИЦЕ
КОМУНИСТИЧКИХ
БАНДИТА

Свилајнац, 10. јануара

Трагајући по терену једна четничка патрола наишла је у Глогову на једну комунистичку тројку. Како се комунисти нису хтели да предаду четници су их после краћег пушкарања сву тројицу убили. То су Војислав Обрадовић, Павле Голубовић и Милан Петровић сва тројица из Глогова. Они су све до сада били у шуми у једној банди која се растурила.

(бр. 160, 12. јануар 1942.)

ХАПШЕЊЕ ДВОЈИЦЕ БАНДИТА КОЈИ СУ
ОПЉАЧКАЛИ ПРЕКО 200.000 ДИНАРА У СЕЛУ
ТРОПОЊА

Свилајнац, 2. фебруара

После дуже вођене истраге и трагања, жандарми из Свилајнца ухватили су ономад Божидара Маринковића и Жику Глигоријевића из Тропоња у фрезу ресавском, који су са још четири бандита, сви обучени у војничке униформе, упали ноћу 12 децембра у Тропоње и том приликом опљачкали од неколико најугледнијих сељака 212.000 динара у банкнотама и злату. Они су се претставили сељацима као четници Драже Михајловића. Сељаци су познали двојицу својих мештана и доставили их властима, али како су се ови скривали, жандарми су успели тек сада да их ухвате. За осталом четворицом бандита се трага.

(бр. 178, 2. фебруар 1942.)

САМОУБИСТВО ЈАГОДИНСКОГ
ТРГОВЦА РАДОЈЕВИЋА

Јагодина, 31. јануара

Јуче се обесио у свом стану у улици Војводе Мишића број 20 познати јагодински трговац Светолик Радојевић. Самоубиство је Радојевић извршио у тренутку душевног растројства.

(бр. 178, 2. фебруар 1942.)

Кратка и тужна прича Српскога народа!

Сав у крви и сузама од братоубилачке руке српски народ прича ову тужну причу:

Проклињем по хиљаду пута час кобне смене од хиљаду-деветстоосамнаесте године! Тада ме напустише готово сви јунаци што ме до тада видеше. Моју судбину предадоше у руке кукавица, саможиваца, лажова, изрода и туђина. Кључеве од мога блага дадоше јеврејима. Моје школе узеше у руке безбожници што од крста беже као ђаво. Беше ми, ипак, остао Краљ Витез Александар и смели заштитник мога рода велики Патријарх Варнава. По и њих брзо докрајнише. Обезглавише ми државу, па онда и цркву. Оголише ме и обесише ме. На веру ми плућуше. Децу ми у школама отроваше. Научише је да више воли маћеху Совјетску Ћију и њене помагаче — него мајку Србију. Излегаше ми у педрима гуљу, која ме за срце уједа. Слободу моју и Отаџбину продадоше богатима овога света. Остадоше ми само кућа, огњиште, моја нејач и пада на Младого Краља. Остадоше ми још моје муке и моје дубоке ране. Окренух се њима. Али ми змијски пород не да да о себи мислим....

Завршиша Стаљин под Хитлеровим бичем, а са њима заједно завршиша змијски пород и јеврејски наком моје земље. Траже да ја, поробљен и несрећан — спасавам Стаљина а све досад славаху да ће Стаљин нас да спасе. Не дамо се више преварити, рекох им. Они ми одговорише пљачкањем моје имовине, паљењем мојих кућа, рушењем мојих огњишта и убијањем моје верне деце. Хоће семе моје да затру.

Аа, ох! да од Бога нађете! Крикнух над разореним огњиштима, попаљеним кућама и гробовима своје деце. Зар је то ваше обећано добро?! Зар је то оно ваше: »Српски народе, бићеш слободан! Српски сељаче, нећеш плаћати пореза! Српски раднице, неће ти судити жандари!« Зар има горег ропства од овога што га ви доносите?! Зар има крвавијег пореза и данка од овога што га ви наплаћујете?! Зар има горег суда од овога вашег, кога извршуете режун српске главе тестерама, вадећи им ножевима очи чарне?! Зар не видите да вам сваки траг нечовештвом смрди?!.....

Овде престаје тужна прича и болни крик српског народа. Прекинуо их је јуначки глас јунака Генерала Недића. Ни сад он није заборавио српски народ. Зове га на устанак против домаћих, јавних и тајних кривика. Српски народ иде за њим листом — да бије битку за кућу своју, за огњиште своје, за нејач своју, за голи живот свој. Иде да бије битку и каже као и његов песник:

Крст и топуз нека се сударе
Коме пукне чело — кукү њему!

Иде српски народ да бије битку и кличе:

Живело Српство! Живео Краљ!

Загонетка пред којом се налазио преки суд у Крагујевцу

ДА ЛИ ЈЕ СВЕШТЕНИК ПРЕДРАГ СОТИРОВИЋ ИЗ РАТКОВИЋА
БИО КОМУНИСТИЧКИ БАНДИТ ИЛИ НЕ?

Човек коме су издавали објаве српски добровољци,
четнички војвода Богдан Гордић, а наређења злогласни
комунистички вођа, учитељ Жунџић - „Баца“

Крагујевац, 3 фебруара

Међу онима који су ухваћени у комунистичким бандама и изведени
пред Преки суд налазио се и парох цркве ратковачке Предрад Сотировић,
који је родом из Рековца.

Његов случај је сасвим своје врсте и Преки суд није могао да утврди,
да ли се овде ради о човеку кога је само несрећан стицај околности гурнуо у
редове комунистичких бандита и против његове воље, или је пак сам по
својој жељи тамо отишао.

Смртна казна за непримање парохије

На дан 18 октобра свештеник Предрад Сотировић, који је био у
Ратковићу, примио је једно затворено писмо, које му је донео један
наоружани сељак са петокраком звездом на шајкачи. На коверти стајала је
адреса откуцана писаћом машином:

„Господину Предрагу Сотировићу
свештенику

Ратковић

Када је свештеник отворио коверту на парчету хартије, које је унутра
нашао прочитао је, такође откуцано на писаћој машини, следеће:

„наредба

Наређујем пароху цркве ратковачке госп. Предрагу Сотировићу да
одмах прими парохију техничку, а парохију ратковачку да уступи попу
Миши Јовановићу. За неизвршење ове наредбе следује смртна казна.

18-X-1941 год.
Рековац

Командир левачке чете
Мика Жунџић“

„Баца“ мобилише свештеника
Сотировића

Тај дан, када је писмо примио, била је субота. У понедељак 20
октобра свештеник Сотировић, коме се није мењала парохија, а бојао се

последица неизвршавања наређења, пошао је у Рековац да моли за измену добијене наредбе. У општинској управи која је била у рукама комуниста постављених од Жунџића „Баце“, саопштили су му да је одлука измењена и да ће Течићску парохију примити свештеник Миша Јовановић, а да је њега „Баца“ мобилисао.

Сотировић је тада отишао у комунистички логор који је био у селу Секуриће, и тамо се јавио. Како је сада на саслушању Сотировић изјавио, он је у томе логору остао неколико дана, и онда су му дали оружје: пушку, муницију и две бомбе, па се вратио тако наоружан у Ратковић кући. Другог дана дошли су у његово село 15 комуниста из „Бацине“ банде предвођени од финанси Азањца. Они су повели са собом Сотировића и отишли сви заједно у Дубраву где су затекли „Бацу“ са целом његовом бандом.

Када је 3 новембра „Бацина“ банда повела борбу код Урселе, свештеник Сотировић је-како он изјављује-побегао од комуниста али, каже, „Баца“ му је одмах затим дошао у кућу, где је он онда морао са њиме да продужи даље до Велике Пчелице. Одавде је опет побегао, али га је 9 новембра нашао један наоружани комуниста и рекао да га је „Баца“ због бегства осудио на смрт. Тај комуниста довео га у „Бацин“ логор који је, тада био у Дулену. Тамо су му казну опростили.

Бекство из „Бацине“ банде

Пошто је баш у то време „Бацина“ банда била разбијена од добровољаца у Дуленима, свештеник Сотировић се некако одатле извукао и побегао чак у Трстеник, где му је војвода Богдан Гордић издао објаву коју је и епископ Николај потврдио.

Та објава гласи:

„Објава

За свештеника Предрага Сотировића из Ратковића, који се упућује у своју редовну дужност у парохију Ратковићску, Среза левачког, с тим да дужност врши и даље као је вршио за сво време свештениковања у истој парохији.

Наређујем свима четницима да именованом свештенику у свима случајевима потребе указују сваку помоћ, а остале власти молим да ову објаву приме на знање.

Бр. Службено

29 новембра 1941 године

Трстеник

Одобравам поступак Војводе Гочког по овој објави не званично него лично и приватно

Командант

Четничког Гочког одреда

Војвода Богдан Гордић

Епископ Жички Николај“

Сличну објаву издала је свештенику Сотировићу и Друга чета првог српског добровољачког одреда која је била дошла у тај крај.

Али како је приликом разбијања „Баџине“ банде пала у руке једном владином одреду архива Левачког комунистичког одреда, то је ту у списку припадника одреда нађено и име Предрага Сотировића, свештеника из Ратковића са назначењем да је мобилисан и ступио у одред 20 октобра 1941 године.

Прииком хватања бандита који су припадали овоме одреду ухапшен је у Ратковићу и свештеник Сотировић и доведен је у Крагујевац.

Пред Преким судом

Одмах затим стигле су Преком суду, пред који је Сотировић био изведен и разне молбе и уверења из Ратковића.

Тако је суд општине ратковићске издао уверење да је свештеник Сотировић био национално исправан и да је био добар свештеник. Ово уверење потписали су претседник Општине, деловођа, 14 одборника и 2 члана.

Друго уверење издала су три сељака из Ратковића који су изјавили да гарантују да је Предраг Сотировић насилно оетран од комуниста у одред.

Треће уверење је едан акт који је упућен Команди српских трупа у Крагујевцу, а који је потписало 63 сељака из Ратковића. Он гласи:

„МИ доле потписани гарантујемо својим животом и имовином да наш свештеник Предраг Сотировић није припадао нити данас припада комунистичкој партији“.

Између оваквих уверења и тврђења и између оптужнице, која је говорила о учешћу Сотировићевом у комунистичкој банди, Преки суд није могао да донесе ни осуду на смрт, коју би повлачила кривица, када би била доказана, ни пуштање на слободу зашта су молили мештани Ратковића, већ је свештеника Сотировића упутио у концентрациони логор заједно са још четири учитељице, једном ученицом Учитељске школе и још 25 других лица окривљених за учешће у комунистичким бандама, али чија кривица није у потпуности доказана.

М. П.

(бр. 180, 4. фебруар 1942.)

УНИШТЕЊЕ ЈЕДНЕ КОМУНИСТИЧКЕ ТРОЈКЕ

Свилајнац, 4 фебруара

СРБИ,

Италија је за увек ишчезла са Балкана. Њене трупе уклоњене су са српског тла, да се више никада не врате на њ. Жудња за освајањем довела их је овамо. Немачка није никада имала завојевачких тежњи на Балкану, па ни у српским крајевима. То је ових дана изрично потврђено са најмеродавније стране. Вођа Рајха рекао је у свом говору од 10 септембра: „Када се Рајх у пролеће 1941 године решио да помогне Италији на Балкану, није то учинио да би испунио своје сопствене намере већ само зато да помогне савезнику и да уклони опасност коју је он изазвао својим поступком“.

После сурвавања Италије у повор срама и изајае, настаје нова политичка ситуација у овом делу света. Немачка је разрешена обвире које је имала према Италији као савезнику. Својом издајом Италија ју је разрешила тих обавеза. Она сада има могућност да ствари постави на своје место: да сваком народу да оно што је његово.

Немачка није непријатељ српског народа. Она цени његов разумни став и радни допринос и уважава његов одлучни став против болшевизма. И жели да тако остане. Да српски народ и даље буде разуман и трезвен и да не дозволи, да га енглески агенти узвуку у нове несреће.

Немачка жели бољу и срећнију будућност српског народа. Она неће дозволити, да се српском народу, ако остане коректан и разуман, учини национална неправда.

Немачка зна, да је српски народ кичма Балкана. Она није ни хтела да овај народ има за непријатеља. Она не жели ни пропаст, ни уништење српског народа, него његов процват и обнову.

Енглеска и Америка то не желе. Оне, преко својих агената, нао што је Дража Михајловић, потстичу српски народ на буне, које би му донеле неотклониву пропаст и опустелу земљу.

Зато сваки разуман Србин треба да мисли на ово и управља се тако, да својим поступцима не наноси штету своме народу. Немачка жели здраву, националну и задовољну Србију. Од српског народа зависи да то буде ускоро остварено.

Перспективе српског народа данас су боље него јуче. Од српског става, разумности и везаности за општу европску ствар зависи нанвеће перспективе бити сутра, и у скорој будућности

СРБИ,

У овим преозбиљним часовима борбе за Европу, мислите највише на себе и своју будућност. Останите мудри и радите на својој обнови и уздизању. Немачка ће победити. Она ће помоћи да се остваре ваше оправдане жеље. Њена је историска мисија да доноси народима правду.

САВРЕМЕНА РУСКИ СРЕТОВАЊИ

У ноћи између 2 и 3 о.м. једна јача патрола жандарма наишла је и изненадила једну комунистичку тројку у селу Кушиљеву, које се налази 8 км удаљено од Свилајнца. У борби вођа ове тројке Лазар Стојановић, бивши командир Ресавске комунистичке чете рањен је и ухваћен. Исто тако је ухваћен неповређен Борисав Николић из Кушиљева, док је трећи члан тројке Радосав Јовановић убијен.

(бр. 180, 4 фебруар 1942.)

**У БОРБИ КОД КУШИЉЕВА ДВА БАНДИТА СУ УБИЈЕНА,
А ДВА СУ УХВАЋЕНА**

Свилајнац, 5 фебруара

У борби у близини села Кушиљева, на месту Шљивову, о чему је већ јуче јављено, сем ухваћеног командира Ресавске комунистичке чете Лазар Стојановић, који је у овој борби рањен, и Борисава Николића, побијени су бандити Радослав Јовановић и Милутин Миладиновић. Сви су они били наоружани пушкама и бомбама и борба са овом групом бандита трајала је пуна два сата. На страни владиног одреда погинуо е жандармеријски поднаредник Боривоје Јанковић.

(бр. 181, 5. фебруар 1942.)

Збору у Јагодини присуствовало 1500 људи

**МИНИСТАР САОБРАЋАЈА ГЕНЕРАЛ Г. ДОКИЋ ИЗЈАВЉУЈЕ
ДА СУ ДАНАС МИР И РЕД ОД ПРЕСУДНОГ ЗНАЧАЈА ЗА СПАС
СРПСКОГ НАРОДА**

Јагодина, 16 фебруара

На збору који је у Јагодини одржао министар саобраћаја г. Докић, присуствовало је око 1500 људи тако да је сала биоскопа и ресторан хотела „Палас“ била препуна, и слика овога збора чинила је импозантан утисак.

Збор је отворио претседник Градског поглаварства г. Тома Ђорђевић. Министар г. Докић је апеловао на ред и мир који треба да се одржи по сваку цену, јер је он данас од пресудног значаја за спас српског народа. Тако исто, треба да се сузбије јеврејско-масонска пропаганда којој је такође циљ да уништи српски народ.

Г. министар је затим истаскао да цео народ треба да се ода раду помажући владу Народног спаса у њеним напорима за добро српског народа.

(бр. 190, 16 фебруар 1942.)

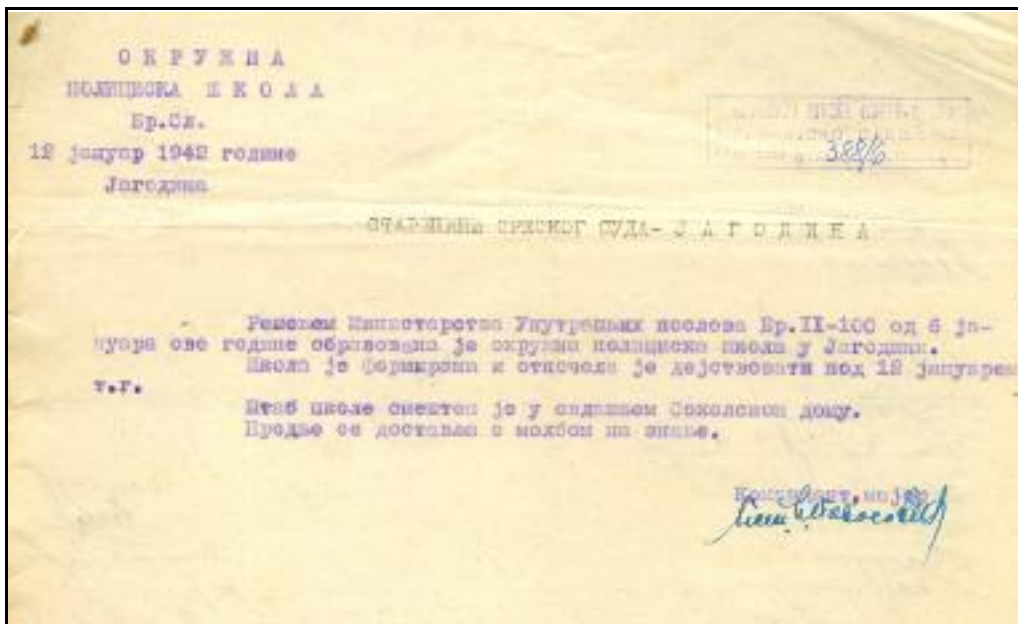
ХВАТАЊЕ ДВОЈИЦЕ
КОМУНИСТИЧКИХ ВОЂА

Свилајнац, 16 фебруара

Патроле из 22 српског владиног одреда ухватиле су командира Рачанске комунистичке чете Владу Јанковића-Петровића бившег саобраћајној чиновника.

Истовремено пао је у руке жандармима Свилајначког жандармериског вода командант Ресавске комунистичке чете Лазар Стојановић, који је био официр, па је још доба мира био ражалован због новчане проневере.

(бр. 191, 17. фебруар 1942.)

ВЕЛИКИ НАРОДНИ ЗБОР У ЋУПРИЈИ

На збору је говорио инж. Г. М. Васиљевић

Ћуприја, 22 фебруара

Данас је у Ћуприји, у великој сали кафане „Уједињење“ одржан збор, коме је присуствовао велики број људи из целог краја. На збору је говорио инж. Г. Милосав Васиљевић, бивши комесар народне привреде.

Збор је отворио претседник Општине г. Трифун Сошић. У своме говору г. Васиљевић је поздравио присутне и замолио их да помажу владу Народног спаса и да раде нарочито на томе да се одржи ред и рад у циљу смирења земље коју желе комунисти и страни плаћеници да гурну у пропаст.

Говорник је нагласио присутнима тешке последице које могу да задесе Србију у случају нових комунистичких нереда, па је позвао све присутне да устану против таквог рада како би српски народ био сачуван и поштеђен од нових несрећа.

„Једино у одржавању мира и у раду, и указивањем помоћи претседнику владе Народног спаса, генералу г. Недићу, наш народ може да дочека боље дане“ - рекао је на крају г. Васиљевић.

(бр. 197, 23. фебруар 1942.)

КОНФЕРЕНЦИЈА Г. СТОИМИРОВИЋА У ПАРАЋИНУ

Параћин, 2 марта

У недељу, 1 марта, у 3 часа после подне, одржан је у Параћину у сали кафане „Зајечар“, звор грађана, коме је председавао председник параћинске општине г. Павлус. На овоме је збору говорио г. Милан Стоимировић-Јовановић, публициста из Београда. Његов се говор може резимирати у ове две главне одновне мисли: Пре свега наш народ треба данас да сачува ред и мир, да би тиме политички обезбедио себи услове живота, а друго, наш народ треба овога пролећа да прегне из све снаге да засеје сваку стопу земље, како би привредно осигурао свој опстанак. Развијајући ове две теме, говорник је изнео историјат наших данашњих невоља, предочавајући народу даље незгоде и даље невоље које ће тек доћи, ако се не поступи по директивама здравог разума. Г. Стоимировић је зато позвао народ да поштује и да помогне што усрдније владу генерала г. Недића, казавши да другог спаса нема нашој земљи. На завршетку својих излагања, он је замолио интелигенцију да је у овом духу обделава село, како би и село било обавештено о правоме положају наше земље и нашег народа.

Г. Стоимировић је говорио око сат и по и био сасалушан са највећом пажњом и одобравањем.

Затим је претседник општине у име присутних грађана захвалио говорнику, истичући корисност оваквих конференција, с обзиром на

необавештеност провинције. „Ми смо сви“, изјавио је он, „потпуно одани влади народног спаса и њеном претседнику генералу г. Недићу, јер смо уверени да она ради само по диктату логике, у најбољој жељи и намери да спасе нашу земљу и наш многонапаћени народ. Сви грађани Параћина цене,- рекао је он,-патриотске напоре српске владе и сваки је од њих солидаран са генералом г. Недићем, у коме види једног војника, државника и старешину чијим ће се апелима увек одазвати.

После тога је овај успели збор био закључен.

(бр. 204, 4. март 1942.)

НАРОДНИ ЗБОР У ЋУПРИЈИ

Ћуприја, 2 марта

Јуче пре подне одржан је у сали хотела „Уједињење“ народни збор у Ћуприји Срез раванички. Збор је отпочео у 11 часова пре подне. Поред грађана присуствовали су и претседници општина из Среза раваничког и много сељака. Збор је отворио претседник општине г. Жика Остојић и представио збору говорнике г. г. Војина Пуљевића, публицисту и др. Николу Смодлаку, апотекара.

Говорници су у својим лепим говорима изнели данашњу политичку ситуацију у којој се налази српски народ и Србија, наговештавајући да у овоме великом светском сукобу интерес нашег народа лежи у реду и миру.

Говорници су саслушани са највећом пажњом и грађанство је изразило жељу да се још који збор приреди, како би грађани били што боље обавештавани о политичким догађајима и питањима која данас интересују народ. Збор је трајао до два часа по подне.

З. Р.

(бр. 204, 4. март 1942.)

ПРЕМЕСТАЈ ТЕХНИЧКОГ ОДЕЉЕЊА ИЗ ПАРАЋИНА У ЈАГОДИНУ

Министарграђевина решио је да се Технички одељак при Среском начелству у Параћину премести у Јагодину и придода тамошњем Среску начелству.

(бр. 204, 4. март 1942.)

ХВАТАЊЕ ДВОЈИЦЕ КОМУНИСТИЧКИХ АГИТАТОРА

Свилајнац, 19 марта

Параћински четнички одред ухватио је двојицу комунистичких агитатора Лазара Вучковића и Ратка Пејчића који су ишли из села у село и покушавали да стварају комунистичку организацију и да врбују младиће за комунистичке банде. Оба ухваћена комунистичка агента предата су прекоме суду.

(бр. 217, 19. март 1942.)

ПОГИБИЈА ДВОЈИЦЕ
КОМУНИСТИЧКИХ БАНДИТА

Деспотовац, 23 марта

Патроле које су вршиле претресање терена ухватиле су комунистичке бандите и одбегле робијаше Љубишу Милошевића из Везичева у Срезу млавском и Божицара Костића из Грабовца. Приликом спровођења за Деспотовац ова два бандита су покушала да побегну, али су при покушају бекства побијени.

(бр. 221, 24. март 1942.)

ликвидација црвеног терора у србији

ПОХВАТАНИ СУ И ПОСЛЕДЊИ ПРЕОСТАЛИ
БАНДИТИ ИЗ РЕСАВСКЕ КОМУНИСТИЧКЕ БАНДЕ

Како су Сува планина и Бабичка Гора
очишћене од црвених разбојника

Јагодина, 1 априла

Одељење Двадесет другог Ресавског четничког одреда, као и једно одељење Горњачког четничког одреда, чистећи терен при претресу трла, која су се налазила око села Дубнице, Бусура, Будовца и Табановца, похваталки су све преостале комунистичке бандите из Ресавске комунистичке банде.

Ухваћени су Радомир Бранисављевић родом из Свилајнца, студент академије ликовне уметности, који је био политички комесар Ресавске комунистичке банде, и који је учествовао у свима комунистичким акцијама, које су извршене у току прошле године, у Поморављу и Хомољу. Даље су ухваћени: Миодраг Бранисављевић, из Свилајнца, Петар Петровић, поткомандант ресавске комунистичке банде родом из Кушиљева, у срез

ресавском, Љубиша Јовановић, из Шутеца, у срезу качерском, Аврам Трифуновић, из Алексинца, у срезу моравском, Милан Максимовић из Београда, Бранко Матић, одбегли робијаш из Бистрице у срезу млавском и Радивоје Јанковић, одбегли робијаш из Добрића, у срезу моравском.

Сви ови бандити били су још од прошлог лета у одметништву и извршили су већи низ злочина. Сви су предати преком суду, који ће им изрећи заслужену казну.

(бр. 229, 2. април 1942.)

ХВАТАЊЕ ШЕСТОРИЦЕ КОМУНИСТИЧКИХ БАНДИТА

Јагодина, 1 априла

Јуче су потерна одељења похватала у Кривовирским појатама шест комунистичких бандита, међу којима се налази и командир Озренске комунистичке банде. Бандити су ухваћени са оружјем и експлозивом којим су намеравали да поруше један тунел на железничкој прузи.

(бр. 229, 2. април 1942.)

Група ученика Гимназије на уређењу корита Белице

ВЕШАЊЕ ДВОЈИЦЕ КОМУНИСТИЧКИХ
БАНДИТА У СВИЛАЈНЦУ

Свилајнац, 3 априла

Пресудом прекога суда осуђени су на смрт и ономад јавно обешени на пијаци у Свилајнцу Радосав Радосављевић, звани Раде, и Петар Петровић, комунистички бандити, који су починили велика зла у срезу ресавском.

Патроле владиних одреда, ухватиле су подкомесара ресавске комунистичке чете Александра Милосављевића, ученика осмог разреда гимназије из Кушиљева у срезу ресавском, који је ухваћен када је дошао кући.

(бр. 230, 4. мај 1942.)

ПОЧЕТАК РАДА У
ЈАГОДИНСКОЈ УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ

Јагодина, 18 априла

Учитељска школа у Јагодини позива своје ученике на редовна предавања која ће отпочети за четврти и пети разред 22 о.м. а за остале разреде 27 о.м. Накнадни испити обавиће се 23, 24 и 25 о.м.

Изостанци са испита или од редовне наставеморају бити оправдани у року од шест дана. У противном сматраће се да је ученик напустио школу.

(бр. 224, 22. април 1942.)

ПОГИБИЈА ЈЕДНЕ ЗЛОГЛАСНЕ
КОМУНИСТКИЊЕ

Крушевац, 2 јуна

Пре неколико дана добровољачки одред из Соко-Бање сукобио се са комунистичким бандитима на месту Љута Стена код Великог Прокула у срезу расинском, о чему је већ јаљено. Тада су у борби била убијена 4 бандита и 1 комунисткиња, за коју се знало само да је комунисти зову „Богиња“ и да је командовала Расинским комунистичким одредом. Претресом лежа, као и адљом истрагом утврђено је да је та убијена комунисткиња Живка Дамњановић, студент права из (поново тражити).

(бр. 278, 3. јун 1942.)

ПОХВАТАНИ ЧЛАНОВИ
ДВЕЈУ РАЗБОЈНИЧКИХ БАНДИ
У СРЕЗ БЕЛИЧКОМ

Јагодина, 3 јуна

Власти Среза беличког постигле су леп успех успевши да похватају две разбојничке банде, тек што су се биле појавиле и успеле да изврше само по један злочин.

У ноћи између 29 и 30 априла три маскирана разбојника упала су у лућу Жарка Николића из Доњег Јовца у срезу беличком и отели од њега осамдесет хиљада динара, један велики дукат у злату као и друге ствари. После дуже вођене истраге, власти су ономад успеле да ухвате ову тројицу разбојника.

То су Петар Тасић из Пањевца, Станимир Радисављевић из Деспотовца, и Богдан Марковић из Доњег Јовца. Приликом претреса код њих је нађен опљачкани новац, а они су разбојништво признали. Имали су намере да наставе са даљим разбојништвима, али власт им је брзо ушла у траг. Сва три разбојника предата су среском начелнику у Јагодини.

Сутрадан по хватању ове тројице разбојника, ухваћена су и друга тројица из друге једне групе, која се појавила 20 маја, када је напалана кућу Стамата Нешковића у селу Рибнику и опљачкала од њега двадесет и седам хиљада динара.

Ова тројица разбојника су: Никола Нешковић из Рибника, као и Јован Стефановић и Велисав Тасић из Кочиног Села у срезу беличком. И код ових разбојника нађен је новац, који су били опљачкали. И та друга група дотерана је у Јагодину, где је предата властима.

(бр. 279, 4. јун 1942.)

ЈЕДИНСТВЕН ПРИМЕР ПЛЕМЕНИСТОСТИ
СРПСКИХ БОРАЦА

ПЕТ ЧЕТНИКА ИЗ РЕСАВСКО-РАВНИЧКОГ ОДРЕДА
ОДЛУЧИЛИ СУ ДА ГЛАДУЈУ ЈЕДАНПУТ НЕДЕЉНО

СВОЈЕ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ ОД ТОГ ДАНА УСТУПАЈУ ЈЕДНОЈ ИЗБЕГЛИЧКОЈ
ПОРОДИЦИ ПРЕОПТЕРЕЂЕНОЈ ДЕЦОМ

У грађанском рату, који су Србији наметнули агенти Москве и Лондона, међународни олош и одроди српским борци за спасење српског народа: одредници, добровољци и четници дали су низ најлепших примера

личне храбрости и бесконачног пожртвовања у служби отаџбине. У редовима истих ових бораца дат је сада један јединствени пример како племенито српско срце куца у овим људима, које обично називају малим због њиховог стања и друштвеног положаја, али који су велики и већи од многих оних чија се имена воде у регистру „горњих слојева“. Од претставника „труле чаршије“ и „покварене интелигенције“, од богаташа који су испунили Београд својим палатама није потекао ниједан светао пример како треба да се у тешким и трагичним данима помогне своме народу, а нарочито онима које су изузетне прилике, без њихове воље, довеле у најтежи положај и угрозиле им чак и сам опстанак. Али су зато неколико четника из Ресавско-Раваничког самосталног четничког одреда показали шта је права племенитост и колико може бити велика љубав према своме народу. Војвода Блашко Михајловић, командант Ресавско-раваничког самосталног четничког одреда изложио је овај сјајан пример у својој наредби бр. 788 од 3 јуна која гласи:

„На дан 30 маја ов. год. четник редов Жика Матић, поднаредници Милован Турчун, Милан Бабић, Ђорђе Грчић и четовођа овог одреда Живота Милошевић на рапорту изјавили су ми да једанпут недељно желе да гладују да би извесној избегличкој породици преоптерећеној са децом своја следовања уступили ради одржавања живота.

Данас, кад читав свет проживљава најважније и најсудбоносније тренутке своје историје и када се над главама милиона у свету већ грубо помаљају немилосрдне оштрице глади-данас смо ми, ево, сведоци једног великог поступка, поступка који још једанпут више непобитно показује: да смо ми Срби, истина, мали народ по простору и броју, али велики, бескрајно велики по духу и својим осећањима. И данас се, још једном показује и доказује да српски народ своје већ на далеко познато гостољубље схвата као своју природну дужност. Јер гостољубље према браћи није више гостољубље, већ дужност. Дужност је то, синови моји, помоћи своју немоћну браћу, дужност највећа и најсветија за све нас, који се, макар то било и моментално, налазимо у бољем и лакшем положају.

Овакав поступак четника Ресавско-раваничког одреда, који су без ичијег подстрека први у нашем одреду осетили потребу извршења наше заједничке дужности, до дна душе ме је дирнуло и ја, као њихов командант и њихов отац осећам да је моја дужност да пред свима тим својим четницима, који у име Отаџбине и у име избегличке сиротиње, у име наше несрећне браће, који су, стицајем догађаја, били принуђени и ону највећу, најстрашнију и најболнију жртву: да напусте кућу и кућиште, да напусте груду земље која их је хранила, данас захвалим.

Одајући им признање, побуђен сам да редова Жику Матића, који је иначе и сам сиромашак али богат по осећањима честита и племенита Србина и који својим дивним поступком доказује изванредан труд да углед одреда у

коме је подигне на ону висину која одреду по његовом раду за Србију и српски народ с правом и припада, унапредим у чин каплара, а предложим за унапређење: наредника Животу Милошевића у чин потпоручника и поднареднике Милована Ђурчина, Милана Бабића и Ђорђа Грчића у чин наредника.

Брза помоћ значи двоструку помоћ. Нашој избегличкој браћи, тој нашој сада највећој и најтежој сиротињи, заиста је потребно и те како брза и најбржа помоћ. И овај лепо поступак четника овог одреда, вађих врлих другова, желео бих, синови моји драги, да буде светли пример и свима вама осталим мојим четницима; желео бих да и ви сви осталиу, сви као један пођете племенитим путем својих примерних другова. Гладујмо и својим следовањем нахранимо оне, који су гладнији и немоћнији од нас! И поносимо се тиме! И ја, ваш командант и ваш отац, ево, заветујем се овог тренутка пред свима вама, да ћу, и ако још ни у чему не оскудевам, гладовати два дана у недељи. И бићу задовољан тих дана; задовољан као сваки онај, који савесно врши своју дужност. А има ли децо моја, лепшег и пријатнијег задовољства од савесног вршења дужности према немоћној браћи својој и мајци Србији, Отаџбини нашој драгој?

Захваљујући својим примерним четницима у име Отаџбине и наше сиротиње на њиховој племенитости, ја их још једанпут похваљујем и изјављујем да их од дана ове њихове изјаве, коју су ми на рапорту учинили, сматрам за своју рођену децу. Живела Отаџбина!

Ову наредбу прочитати свима четама овог одреда пред стројем

Командант одреда

војвода,

Блашко Михајловић“

Војвода Блашко Михајловић са својим четницима посведочио је у више махова своје лично јунаштво и оданост према Отаџбини и српском народу. Поред тога овај четнички одред пружио је цео низ примера социјалног осећања, помажући на разне начине оне своје сународнике или крајеве који су били у невољи. Наљјновијим својим гестом војвода Блашко и његови четници још једном су посведочили како најплеменитије и најпожртвованије акције долазе баш од оних за које се најмање зна и који у друштвеној и државној хијерархији заузимају најскромније место. Пример Ресавских четника је само сјајна потврда оне племенитости српскога народа која је опевана у народним песмама, о којој говорe народне пословице и о којој пишу страни путописци који су у ранијим срећнијим деценијама путовали кроу некада мали, али својим особинама велику Србију.

(бр. 283, 9. јун 1942 .)

Са акције око уређења корита Белице током 1942. године

ПОГИБИЈА ЈЕДНОГ КОМУНИСТИЧКОГ БАНДИТА-ОДБЕГЛОГ РОБИЈАША

Параћин, 10 јуна

Ономад у ноћи једно непознато лице наишло је у селу Олани, у срезу параћинском на заседу у којој је био четник Никола Антић. Када је Антић викнуо непознатом да стане и упитао ко је, тај непознати је одговорио да је он четник из Буљана. Антић га је тада позвао да приђе ближе и када се непознати приближио на неколико корака, он је одједном отпочео да пуца. Антић иако смртно рањен од првих метака, успео је да опали из пушке и да једним метком убије овог зличинца. Потом је и сам пао на земљу и одмах издахнуо. Када су четници из околних заседа, чули ово пушкарање и прискочили да помогну своме другу, они су га нашли мртвог, док је на неколико корака даље од њега лежао погинули бандит. Убрзо је утврђено да је убијени зликовац Милосав Савић, звани „Лебинац“ из села Лебине у срезу параћинском. Овај окорели злочинац био је пре рата осуђен на вечиту робију због више разбојништва и убистава. За време рата побегао је из казненог завода у коме је био на робији, и одмах је ступио у комунистичку банду Боре Петровића. Када је ова банда уништена, Савић је крстарио сам по околним селима, вршећи разбојништва и пљачке. На основу забележака

које су нађене код убијеног бандита, ухапшена су три његова јатака и његова љубавница из села Доње Мутнице.

(бр. 284, 10. јун 1942 .)

СЕЉАЦИ ПРОТИВ КОМУНИСТА

Разбијена комунистичка четворка

Свилајнац, 22. јуна

На дан 14 овог месеца одиграо се у селу Дубници један догађај који јасно показује какво је расположење сељака према комунистичким бандитима. Реченог дана Ресавски четнички одред добио је извештај од стране претседника општине Дубничке у коме саопштава да га је Живојин Радисављевић, земљорадник из истог села, известио да су код његове куће дошла 4 бандита, обучена у цивилно одело, и да су од њега затражили да им спреми јело, претећи му да ће га убити ако им се не покори.

Чим је овај извештај добивен, одмах је упућено у поменуто село једно јаче бицикличко одељење под командом поручника-четовође Димитрија Милића. Ово одељење, после краћег прегледа терена, наишло је на бандите скривене у једном винограду, где је на њих одмах отворена ватра. У борби која се развила и која је трајала око један час, убијен је један бандит, док су се остали дали у дивље бегство. Према причању сељака, који су преостале бандите посматрали како беже, један је био рањен у лице и имао је јако крволиптање, тако да се сматра да неће успети да далеко умакне.

За бандитима је одмах упућена потера, тако да се сматра да ће ова бандитска четворка ускоро бити потпуно уништена. Сељаци из овог села са највећим огорчењем говоре о бандитима који, у колико им ситуација постаје тежа и несноснија, све безобзирније, као гладне звери, насрћу на сељаке захтевајући или просто отимајући храну.

Бандити су у овај срез дошли са територије среза Млавског, где им је задржавање било више немогуће услед сталних потера и проказивања сељака.

О. П.

(бр. 294, 22. јун 1942.)

ЖИВА АКТИВНОСТ НА НАРОДНОМ
ПРОСВЕЋИВАЊУ У ОКРУГУ МОРАВСКОМ

Јагодина, 24 јула

Шира и јача акција на народном просвећивању у Округу моравском отпочела је у мају месецу ове године, и досад је показала веома лепе резултате. Да би ова акција била што успешнија, основан је нарочити одбор при Окружном начелству, у који су ушли најистакнутији људи из целог округа, који су досад одржавали читаву серију популарних предавања за најшире народне слојеве. Нарочито успела предавања била су антикомунистичка, која је присутни свет слушао са највећом пажњом и одобравањем.

За последња три месеца у Округу моравском одржано је 327 предавања. Предавачи су се у својим говорима дотицали свих области које засецају у живот нашег села. Благодарје овој просветној акцији, код сељака је поново оживела љубав према књизи, па ће због тога бити обновљене и народне читаонице.

(бр. 322, 24. јул 1942.)

НОВИ ГОСТИ ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ

Синоћ су у Београду допутовали сеоски домаћини
из Беличког и Раваничког среза

Синоћ је у Београд допутовала нова група гостију претседника српске владе армиског генерала Милана Недића. То су сеоски домаћини из Беличког и Раваничког среза, из околине Ћуприје и Јагодине. Као и све раније групе, и ова ће у Београду боравити до краја ове недеље. За то време са гостима са села биће одржан читав низ корисних и поучних предавања, а последњег дана биће примљени и код свога домаћина претседника владе.

Јуче у 8 часова, у Дому „Земља и рад“, гостима са села одржао је предавање директор Стеван Клуић. Директор Клуић је говорио сељацима о циљу њихове посете Београду и о задацима и дужностима који очекују српске сељаке у будућности.

У 11.15 часова, у дворани Коларчевог народног универзитета, одржао је предавање сеоским домаћинима министар просвете Велибор Јонић. Министар Јонић је говорио о погрешној политици нашех бивших управљача који су криви што смо доживели априлску катастрофу. Они су радили за туђе интересе и туђе народе, а свој народ су заборављали. У свом говору

министар Јонић исцрпно говори о свим узроцима који су довели до пропасти наше бивше државе. Сељаци су са великом пажњом саслушали ово предавање и захвалили су се министру Јонићу, јер су данас дознали од њега многе ствари које су за њих све досад биле необјашњиве и загонетне.

У подне, у кафани код „два јелена“, приређен је заједнички ручак гостима са села. На ручку је председника владе генерала Недића заступао министар Јонић, који је после ручка још једном говорио сеоским домаћинима и упућивао их на рад и мир, јер се само тако можемо одржати.

(бр. 349, 25. август 1942.)

Једна прослава у Јагодини 1942. године

МОРАВЦИ У БЕОГРАДУ

Госте председника владе поздравио је синоћ, на заједничкој вечери, министар д-р Мијушковић

Сеоским домаћинима из Беличког и Раваничког среза одржано је јуче једно интересантно предавање на Коларчевом народном универзитету.

Синоћ на заједничкој вечери, председника владе генерала Недића заступао је министар социјалне политике и народног здравља д-р Јован Мијушковић. После вечере д-р Мијушковић је одржао сељацима говор. Министар је између осталог, рекао:

Драги Моравци, ви долазите у Београд као изабраници ваших села. Долазите да се поразговарате са нама и да се посаветујете шта да радимо да би се у овим тешким временима одржали. Данас није тешко водити такав

разговор са вама, свесним и националним Моравцима, синовима онога краја у коме се дижу толике задужбине наших великана из прошлости.

Ви долазите к нама из Свете Српске Горе, где је светосавље вековима цветало, где се рађала наша национална свест, где се ствара наш лепи језик. Ја вас позивам да будете разумни и да не чините нешто што би могло донети још веће несреће српском народу никада није било лако и да нам је такву судбину ваљда усуд делио. Наша историја је историја мука, невоља и тешкоћа. И зато трпимо, будимо разумни. И срећа и несрећа има краја. Немојте да клонете и да очајавате, јер она срамота од 27 марта није потамнила наше јунаштво и 6 априла није пропала Србија нити српски народ, него је то била пропаст Југославије.

Данас ми не треба да водимо никакву другу политику сем политике српског народа. Зато памет у главу. Обрађујте своја поља. Не уздржавајте се чак и кад се купате у зноју лица свог. Све што се тражи од вас дајте. Дајте Богу Божје, цару цареву.

Шта ће нам све материјално богатство ако из Помотаваља нестане Срба и ако се кроз наше долине не буде чула она лепа песма „Ој Мораво!“

Када се вратите кућама прионите с љубављу на посао. Понесите храбро свој крст за спас наше лепе и напаћене мајке Србије. Живели моји Моравци! – завршио је министар свој говор.

Данас пре подне гости са села имали су слободно време да посвршавају своје приватне послове.

У подне је заједничком ручку присуствовао у име председника Београдске општине потпредседник Иван Милићевић.

(бр. 350, 26. август 1942.)

КОНФЕРЕНЦИЈА УЧИТЕЉА У ЈАГОДИНИ

Јагодина, 12 септембра

У среду 7 октобра одржана је у Јагодини конференција управитеља сеоских основних школа и председника сеоских општина. Ово је први случај да у овоме крају конферишу заједно о просветним проблемима просветни радници и претставници простога народа. На дневном реду је било питање формирања ужег и ширег просветног одбора за Срез белички за просвећивање широких народних слојева.

(бр. 391, 13. октобар 1942.)

У МОРАВСКОМ ОКРУГУ ИМА 3200
ГИМНАЗИЈАЛАЦА

Ћуприја, 15 новембра

У Моравском округу постоје две пуне гимназије, две ниже гимназије и једна учитељска школа. У гимназијама у Ћуприји и Јагодини уписало се 2200 ученика. У ниже гимназије у Параћину и Свилајнцу уписало се око 1000 ученика.

Нин. (бр. 420, 11 новембар 1942.)

ЈЕДНО ПРЕДАВАЊЕ СА ДИСКУСИЈОМ
У ЋУПРИЈСКОЈ ГИМНАЗИЈИ

Ћуприја, 17 новембра

У ћупријској гимназији заведена је новина, да после предавања која с времена на време средњошколској омладини држе наставници, у дискусији учествују и ученици и ученице. Прво такво предавање са дискусијом одржао је професор Димитрије Ђулић, који је говорио о идеалном српском омладинцу. У дискусији је учествовао већи број ђака, као и директор гимназије Др Милан Јовановић и професор Знаменски.

(бр. 422, 18. новембар 1942.)

НОВЕ ШКОЛЕ У ОКРУГУ МОРАВСКОМ

Ћуприја, 22 новембра

У 30 села Округа моравског отворени су виши разреди основних школа. Највећи број отворених продужних одељења има у Ресави.

У селима Ратковићу и Течићу код Рековца освећене су нове школске зграде.

(бр. 426, 23. новембар 1942.)

представници владе спаса у народу

„САМО РАДИ ИНТЕРЕСА ЕНГЛЕСКО-ЈЕВРЕЈСКОГ КАПИТАЛА
МИ СМО УБАЧЕНИ У РАТ“

„Преко мира и реда сигуран нам је живот, а то је
прави пут нашег спасења“

Јагодина, 6 децембра

Данас је у Јагодини одржан велики народни манифестациони збор за Округ моравскина коме су говорили министар просвете Велибор Јонић и министар социјалне политике и народног здравља инж. Стојмир Добросављевић. У присуству реко 6.000 грађана и сељака збор је отворио претседник јагодинске општине Тома Ђорђевић.

Одмах по отварању збора узео је реч министар Велибор Јонић, који каже да носи поздраве Претседника владе генерала Недића и да објасни народу смернице политике владе народног спаса, која мора бити и политика сваког паметног Србина. Министар Јонић затим је објаснио како је наш народ увучен у рат, рекавши, да су наши интереси налагали да останемо ван сукоба великих светских сила и да учувамо мир. Министар Јонић затим износи разлику између данашњег и прошлог светског рата, па каже:

„Прошлога рата земљу је била напустила и влада и парламент, али и 100.000 храбрих бораца. Влада онда није потписала никакво примирје и капитулацију. Овога рата из земље је побегла у иностранство само влада са полугама народног злата, а цео народ је остао да сноси тешке последице њене велике погрешке. Та влада је наредила врховној команди да потпише примирјеса капитулацијом и тиме је наметнула народу обавезу да до краја буде миран. Тај потпис је исто то што и потпис на меници. Он се не може отказати. Тај потпис даје право окупатору да мир и ред обезбеди по сваку цену. Јасно нам је сада што вам Милан Недић стално поручује: Ред и мир по сваку цену, јер ако би срби направили било какву лудост као јесенас, били би уништени, остала би земља на којој су живели срби, али Срба на тој земљи више не би било.“

Министар Јонић истиче да је наше тешко економско стање било последица те зависности од наших бивших савезника и да су наше економске прилике почеле побољшавати после закљученог трговинског споразума са Великим Немачким Рајхом. Међутим, тај споразум био је углавном узрок да будемо уплетени у нови Светски рат, и то зато што енглеско-јеврејски капитал није трпео часне споразуме европских народа, јер у том случају нема за њих ћара.

„Само ради интереса енглеско-јеврејског капитала, каже министар Јонић, ми смо убачени у овај рат. Ради тога капитала они су нас прошле јесени позивали на буну помоћу партизана, а сада нас позивају помоћу Драже Михаиловића. Ја кажем: сваки онај који ради на томе да нашим народом поново завлада међународно-јеврејски капитализам јесте непријатељ српског народа број 1.“

После министра Јонића говорио је министар инж. Добросављевић, који је између осталог рекао:

„Преко мира и реда сигуран нам је живот, а то је прави пут нашег спасења. Редом и миромо могућује се рад а рад је вредност по којој треба ценити сваког појединца, па и читав народ.

Рад је највеће благо, а да је то тако доказује нам Немачка која за своју данашњу снагу има да захвалисамо раду који њен народ спроводи. Немачка је изгубила прошли рат. Неко је хтео да уништи и немачки народ и када су престале фабричке сирене, почео је да пишти немачки народ. Из несреће спасао га је само рад, а рад претставља не само вредност већ и част: само за радена човека каже се да је вредан.“

Говори министара Јонића и Добросављевића саслушани су с великом пажњом и пуним одобравањем, уз дуготрајне поздраве Претседнику владе генералу Недићу и Србији.

(бр. 438, 8. децембар 1942.)

*

ШТАБ СВИЛАЈНАЧКОГ ОДРЕДА
ОРУЖАНЕ СИЛЕ У СРБИЈИ

Пов. Бр. 45

22 септембра 1941 год.

Свилајнац

ПРЕДСЕДНИКУ ВЛАДЕ

Београд

I

23 овог месеца послата је експедиција у село Бобово, опколили село и заробили: 1 радио апарат марке „Телефункен“; 1 поштански тастер-пријемни и предајни; 4 пушке разних модела; 1 артилериско седло са уздом; поштанског материјала у 1 џаку; 4 џака брашна; 2 канте шпиритуса за гориво; 6 пакли експлозива; 1 бицикл; 1 гас маска и два сандука санитетског материјала са 1 носилима.

Овај одред организовао је један летећи одред од 50 бициклиста, и вршићу неизменично препаде на поједина села и њихове логоре.

За сада су у затвору 2 главна јатака из Бобова, а из Свилајнца 1 главни организатор комуниста, 1 који је врбовао младиће за шуму и главни курир комунистичке банде.

Надам се да у кратко време главне вође биће у нашим рукама.

За награде који су сада похватани поделиће се спискови доцније само молим да се необнародује награда кроз новине, јер би то могло нашкодити за будући рад.

У срезу Свилајначком постављена су сва надлештва као и општинекоје и ако оштећене од бандита спаљивањем архива почеле су рад изнова.

II

Дана 25 септембра у 9 часова једно одељење овога одреда послато је у потеру и напад на једну бандитчко-комунистичку групу, која је спречавала и одвраћала грађанство-становништво да не долазе у варош Свилајнац.

Бандитска група запречила је пут на мосту Свилајнац-Кушиљево.

Одељење српске војске у јачини од 50 војника, напало је ту ову бандитску групу која је била успела да се неопажено кроз кукурузе привуче до у саму близину вароши. Отворена је борба у саму варош, на периферији вароши и непосредној околини, том приликом су комунисти одбијени и протерани. Приликом ове борбе убијена су два комуниста које су бандити повели са собом а један је жив ухваћен и то: Савић Милић из с. Томиславца среза Жабаре, код којег је пронађено, једна пушка са 37 метака, 2 бомбе, 1 револвер и остала спрема. Бандити су у бекству оставили за собом неколико пушака, ћебади, 1 низач метака за пушко митраљез, муниције и остале спреме.

У овој борби тешко је повређен граничарски поднаредник Урош Цветковић родом из д. Белановце среза Паланачки, који је дана 26-IX- у овдашњој болници преминуо. Сахрана је обављена 26-IX у присуству целокупног грађанства града Свилајнца, којом приликом је потписати одржао говор који се у прилогу прилаже.

Лакше је рањен Бирач С. Стеван из села Н. Града среза Глина-Хрватска који се налази у овдашњој болници на лечењу.

III

Исти дан око 16 часова изаслано је једно одељење од 30 војника у правцу Вел. Мораве код скеле према с. Марковцу са задатком да растера једну комунистичку бандитску групу која је била запосела скелу и прекинула сваки саобраћај између Свилајнца и Марковца. Одељење је ступило у борбу са овом групом и у заједници са немачком војском која је дошла из Лапова на скелу, ова комунистичка група је растерана. Жртава са наше стране није било, док за жртве на бандитској страни није познато. Одељење се вратило у 19 часова у Свилајнцу.

Достављено
Председнику владе и
Команданту жандармерије²²⁰

²²⁰ ЗМЈ (Завичајни музеј Јагодина), Други светски рат, кутија III, бр. 577.

VII ОДРЕД ОРУЖАНЕ СИЛЕ
СРБИЈЕ
Бр. 70
1 октобра 1941 године
СВИЛАЈНАЦ

КОМАНДАНТУ

29 овог месеца сазнао сам преко повереника, да 30 овог месеца у село Бобово у појатама има да се скупља већи број одметника – у ноћи 30 овог месеца послате су обе чете од 160 војника, под командом пешадиског поручника г. Гарића Војина, артилериског потпоручника г. Максића Ђурђа, ка селу Бобово, да исте опколе, побију и по могућству заробе.

30 у јутру око 4,30 часова чуло се је пушкарање и дознао сам да истих има 4-500 стотина.

Бојећи се да не буду опкољени одмах сам затражио из Лапова помоћ немачке војске, која је након 1.45 часова стигло 80 војника са 6 тешких митраљеза и пушака.

Са мајором г. Анђелковићем Миодрагом сео сам у ауто да бих лично предузео даљу акцију.

Стигавши у Бобово сазнао сам да борба траје већ 1.30 часова по плану кренули смо од села Бобова ка селу Лукавици где је била борба.

Све појате су попаљене а само село биће 2. овог месеца од немачке артиљерије бомбардовано.

Резултат борбе је следећи:

У борби учествовало је: Моравска, Ресавска и Орашка чета – свега 3 чете око 4-500 бандита, са целом комором који су ухваћени на преноћишту у кући Милана и Грујице Павловића из Бобова.

На лицу места остало је 34 мртва бандита, међу овим једна женска из Свилајнца девојка од 18 година, 14 њих живих ухваћено и 3 рањена и то 2 мушкарца и 1 женска који су у овдашњој болници и по исказу заробљеника око 70 до 80 који су одвучени.

Са заробљеницима ће се по закону поступати.

Од наше стране на месту је остао мртав Адам Марковић и добровољац Божидар Веселиновић, а рањено 5 подофицира и 1 официр командир 1 чете артилериски потпоручник г. Максић М. Шорђе.-Заплењено је: цео материјал и комора где се списак прилаже.

Цела остала банда разбегла се је на све стране носећи са собом рањенике.

Напомињем: да рад командира 2 чете пешадиског поручника г. Војина Гарића је за сваку похвалу и пожртвовање као и свију подофицира и осталих војника.

Спискови за награде доставиће се накнадно. Спровод погинулих биће 1 овог месеца у 16 часова.

Немачке трупе са официрима по повратку са терена у 17.30 часова добили су вечеру са напојницом код нас и дивили су се успеху јер су били очевидни.

Поново молим да се овоме одреду најхитније упути још 1 виши официр, 4 нижа пфицира, 150 гарнитура комплет одела са вешом и обућом као и оружје (најмање 6 лаких и 2 тешка митраљеза), бомби ручних јер истих нема.

Молим ово сматрати као врло хитно.

Рањеници упућени су аутом у Београд пошто у овој болници нема лекара а ни нема никаквог санитетског материјала нити завоја те молим најхитније да се и то пошаље.

Доставља се предњи извештај с молбом на надлежност.

Достављено
Председнику Владе и
К-ту жандармерије

Командат пуковник,

СПИСАК

Заплећеног оружја и материјала – комунистичког заплећеног од стране овог одреда на дан 30 септембра 1941 године и то:

Пушака разног калибра	71 ком.
Пушкомитраљеза Модел 3.Б. кал. 7,9 мм са две цеви	2 ком.
Комунистичке црвене заставе	2 ком.
Тешки митраљези	1 ком.
Сабљи	3 ком.
Ципела војничких	30 ком.
Ћебади	55 ком.
Чизама	3 пара
Торбица	63 ком.
Пиштоља разног калибра	15 ком.
Чакшира	25 ком.
Блуза војничких	15 ком.
Шињела	20 ком.
Шаторских крила	52 ком.
Седала	20 ком.
Цивилног одела	25 пари
Ножева војничких за пушку	35 ком.
Одела против бојних отрова	1 пар
Маски противу бојних отрова	10 пари
Разних цакова	15 ком.

Узди	21 ком.
Четки за тимар. коња	15 ком.
Поштанских торби	4 ком.
Алата браварских	4 гарн.
Муниције	2 сандука
Чезе једносовна	5 ком.
Двоосовних кола	5 ком.
Волова	4 ком.
Коња	24 ком.
Амова	11 ком.
Оглава	11 ком.
Џакова пасуља	2 ½ цака
Кромпира	7 цакова
Зоби	1 ½ цак
Брашна	1 ½ цак
Купуса	50 главица
Бисази са поткивач. алатом и резервним ковом	1 гарн.
Експлозива	1 торба
Торба са алатом	1 торба
Секира	2 ком.
Канти зејтина – уља	2 канте
Војнички сандука	2 ком.
Оквир за пушкомитраљезе	100 ком.
Дефанзивна бомба	1 ком.
Лимена канта за бензин	1 ком.
Мунициска кутија	4 ком.
Војничка труба	1 ком.
Војничких мањерки	1 ком.
Канти за мазиво	3 ком.
Војничких порција	72 ком.
Војничких чутурица	47 ком.
Плеханих чорбалука	33 ком.
Плеханих кашика	30 ком.
Пољских кухиња	4 ком.
Разног материјала	1 сандук
Кофа	1 ком.
Кутија малих са капислама	3 ком.
Преса канцелариских старих	6 ком.
Радио апарата	3 ком.
Писаћих машина канцелариских великих	3 ком.
Екрезита	13 пакета
Коломаза	1 кутија

Бисага за седла	2 ком.
Ашовчића војничких	5 ком.
Кесица са прибором за чишћење пушкомитр.	1 кесица
Шема – постава за седло	1 ком.
Апаратура за радио апарате	4 ком.
Суве батерије	32 ком.
Лампа ручна	1 ком.
Фењера ручних	1 ком.
Казана великих за кување јела	1 ком.
Тигањ	1 ком.
Корпа од прућа	1 ком.
Кутлача	2 ком.
Штамбиља разних надлештава	27 ком.
Кутија за штамбиље	3 ком.
Лењира канцеларијских	3 ком.
Ратни блок	1 ком.
Хемиског индига	3 кут.
Сандука обичног-танког канцел. папира	1 сандук
Санитетског материјала разног	1 ранац
Штампане хартије	2 риса
Упијајућег папира	30 табака
Шапилографа – сандука	2 ком.
Коферата	500 ком.
Маказа канцералиских	2 ком.
Разне књиге и аката заплењена по разним надлештвима од стране бандита.	
Разних комунистичких књига	
Целокупна архива, деловодство, комунистичка преписка и акта са списковима бандитских јединица.	

VII ОДРЕД ОРУЖАНЕ СИЛЕ
Србије

Командант, пуковник²²¹

*

VII ОДРЕД ОРУЖАНЕ СИЛЕ
СРБИЈЕ
Пов. Бр. 79
3 октобра 1941 год.

²²¹ ЗМЈ, Други светски рат, кутија 3, бр. 577.

ПРЕДСЕДНИКУ ВЛАДЕ

Београд

На дан 22-IX-1941 год. кафеџија из с. Бобова Голубовић Владимир известио је поручник г. Гарића Војина, да се бандити-комунисти налазе у с.

Бобову код сељака Јоновиха Станка и Ивановића Љубисава, као и податке колико спреме имају и наоружање приближно.

По овим податцима упућен је одмах командир 1 чете са својом четом на дан 23-IX-1941 у околини с. Бобова. Овом приликом 1.чета није ухватила додир са бандитима, али им је пошло за руком да пронађу укопане ствари у дворишту сељака Ивановића Љубисава и то: радио-апарат марке „Телефункен“, 1 поштански тастер пријемни и предајни, 4 пушке разних модела, 1 артилериско седло са уздом, поштанског материјала у једном цаку, 4 цака брашна, 2 канте шпиритуса, 6 пакли експлозива и 1 бицикл, 1 гас маску и 2 сандука санитетског материјала са једним носилима.

По овоме претресу бандити су увидели да им је место пронађено и констатовали да их је открио Голубовић Владимир кафеџија из Бобова који је стварно дан раније долазио у Свилајнац и био у друштву са поручником Гарићем. Кафеџија Голубовић је извештен после преко једне девојке из с. Луковице која је чувала овце поред пута и чула разговор између комуниста и сељака Милуна Јовановића из Бобова да треба убити кафеџију Голубовића, а што им је предложио сељак Михајло Јовановић комунисти су стварно хтели да убију кафеџију Голубовића али је овај срећним случајем благовремено побегао.

Одмах после овога (29-IX-1941 год. око 18 часова) кафеџија Голубовић дошао у Свилајнац и известио одред о целом догађају. Поред осталог известио је да се једна већа група комуниста на дан 19-IX-1941 налази на салашу сељака Грује Гораша источно од с. Бобова за 2 км.

По овоме обавештењу позвао сам офицере одреда и то заст. Командира 1 чете арт. потпоручника Максића Ђорђа, командира 2 чете поручника Гарића Војина и водника 2 чете потпоручника Богића и издао им наређење да изврше обухватни напад са обадве чете на поменути салаш и униште бандите. Полазак одреда на лице места наредио сам да буде 29-IX-1941 у 24 часа, што је и урађено, предвиђајући да се прилажење и обухват овог логора изврши у току ноћи а сам напад да почне у зору. Логор бандита који је нападнут удаљен је од Свилајнца 9 км. Као путовођа био је кафеџија Голубовић Владимир. Путовођа Голубовић у току покрета известио је командира 2 чете да се у селу Бобову налази сељак Виндуловић Никола који је као пушкар вршио неку оправку оружја код бандитана дан 29-IX-1941 по подне, око 2 часа 30-IX- одред је стигао испред с. Бобова, где је застао на једној раскрсници и одмах је упућена једна патрола у село са путовођом са

задатком да пронађе и доведе сељака Виндуловића што је и учињено. Сељак Виндуловић одмах је усмено саслушан у присуству официра. Под претњом смртне казне он је изјавио да је стварно на дан 29-IX- после подне око 17 часова био код бандита, али је додао да су бандити тога дана са својим штабом преселили на салаш Милана и Грујице Павловића, који је салаш у непосредној близини салаша Грује Гараша где им је логор био раније. Известио је да их има удружених неколико одреда, али бројно стање није могао тачно казати (казао је приближно око 400 људи). Изјавио је да од наоружања поред пушака имају 10 пушкомитраљеза и 2 митраљеза од којих је један неисправан. Поред осталог дао је и тачан опис земљишта и размештај но незнајући где им се налази предстража.

По овоме сазнању и извршеној процени ситуације од стране присутних официра одред је кренуо најпогоднијим правцем и распоредом према датом циљу око 4 часа 30-IX- одред је пришао одређеном положају на 500 м. и прикупио се у једној јарузи под заклоном мрака. Овде је командир 2 чете поручник Гарић као најстарији присутни официр позвао командира 1 чете потпоручника Максића и водника 2 чете потпоручника Богића и са њима извршио детаљан распоред одреда за напад и обухват. Распоред је био следећи: на десном крилу 2 чете, с тим да крајњим десним крилом т.ј. 1 вод којим је командовао потпоручник Богић врши обухват. На лево крило 1 чета с тим да цела врши обухват. На тежишту напада налазио се је остатак 2 чете ојачан са једном десетином 1 чете где је командовао поручник Гајић Војин. У овоме распореду одред је непримећено по покривеном терену а под заклоном мрака подишао логору бандита на одстојању од 200 м. На овоме одстојању десно крило наишло је на једну колибу из које је изашла једна женска и изгубила се у правцу бандита. Када се је ова женска појавила није заустављена због тајности, већ је наред. водник Иванишевић –Мане потрчао да је ухвати али није успео. После 2-3 минута опаљен је један метак сугурно од стране бандитског стражара у правцу десног крила дајући знак за узбуну. По овоме је закључено да је дотична сигурно открила наше присуство. После овог опаљеног метка од стране бандита у нашем правцу отворена је митраљеска и јака пушчана ватра и бацање бомби. На ово је одговорено такође пушчаном и пушкомитраљеском ватром. Поручник Гарић употребио је довитљивост командујући 1,2 и 3 чете напред Јуриш Ура. Ову команду прихватили су сви подофицири и граничари и енергично су сви кренули напред. Покрет је био потпомаган ватреним дејством пушкомитраљеза. Напад је отпочео око 4,30 часова.

После краће борбе одред је пришао у непосредну близину бандитског логора који се налазио распоређен у великом дворишту и шљивару поменутог салаша. Једино је било изостало мало лево крило које је доцније и потиснуто када је борбени распоред извршио потпун обухват дворишта, салаша, ту се је морао задржати јер су се бандити у већем броју

забарикадирали у кућу, штале и подруме салаша где су створили јаку баражну ватру употребљавајући нарочито бомбе.

За освајање саме куће и осталих зграда салаша вршен је највећи притисак са центра, отварајући јаку пушкомитраљеску и пушчану ватру и напослетку употребом бомби. За ово време крила су вршила напредовање са задатком да туку бандите који одступају са салаша. У овоме је нарочито форсирано десно крило. За време најжешћег напада разбијени бандити који су умакли опкољавају, после извесног времена прикупили су се и покушали напад са леђана наше крајње десно крило. При овоме су се бандити користили лукавством т.ј. њих тројица загрлили су се и изашли из кукуруза певајући да би тако обманули наше војнике. Ово им није успело захваљујући нареднику воднику Иванишевићу Мани десетару једне десетине. Водник Иванишевић их је одмах препознао и хладнокрвно отворио на њих ватру и уништио их. Под јаким притиском центра бандити су напустили куће око 7.15 часова, повлачећи се поред једног реда багрема у правцу десног крила. Али су са десног крила дочекани јаком ватром, те су неколико њих убијени. Видећи да не могу на овоме месту проћи вратили су се натраг, кроз шљивар према нашем левом крилу, које је задоцнило у наступању те на тај начин већина бандита успело да кроз кукуруз умакне у једну велику јаругу и изгубе се.

После освајања салаша, борба је вођена још краће време са бандитима који су се разбегли на све стране. По том је извршено осигурање околине салаша да би се могло извршити указивање прве помоћи рањенима, претрес салаша и ближе околине и прикупљање плена. Углавном борба је завршена у 8.30 часова.

На самом салашу заробљено је 17 а нађено је 34 мртвих бандита.

Вођеном истрагом и исказима очевидаца-мештана у овоме сукобу било је преко 50 мртвих бандита и око 80 рањених, од којих ће свакако један део подлећи ранама.

Сопствени губици:

Погинуо пешадиски наредник Мраковић В. Адам.

Тешко рањени: арт. потпоручник Максим Ђорђе наредник водник II класе, Рашовић Богдан, наредник водник III класе Бобовић Бранислав, наредник Светозаревић-Лазич Владимир и поднаредник Анђелковић Димитрије.

Лакше рањени: наредник водник III класе Лађарац В. Радован и наредник Хинић Томо.

На самоме логору бандитском нађено је и запаљено много спреме и оружја о чему се прилаже списак.

За време борбе сво људство је показало изванредну храброст, присебност и пожртвовање, што је за сваку похвалу.

Нарочито су се истакли: командир 2 четепешадиски поручник г. Гарић Војин, заст. Командира 1. чете артулериски потпоручник г. Максић Ђорђе, водник 2 чете пешадиски потпоручник г. Богић М. Ђурађ, наредник водник I класе Иванишевић Мане, наредник водник III класе Лађарац В. Радован, наредник Хинић Тома, наредник водник III Божовић Бранислав, наредник Светозаревић Владимир, наредник водник II класе Рашовић Богдан, поднаредници: Некић Слободан, Кукањац Никола, Анђелковић Димитрије и Миљковић Драгољуб, наредници водници III класе Димитријевић Драгиша, Мандуш Дане и наредник водник I класе Милошевић Боривоје; наредници: Стевановић Владислав, Дебељак Јожеф, Ђурашковић Филип, Матић Ђурађ, Ђукић Благоје, Спасић Добривоје и Миловановић Љубомир.

Граничарски поднаредници: Васић Видан, Милосављевић Никола и поднаредник питомац Бакић Богомир.

Граничарски редови: Вукомановић Тодор, Станковић Велимир, Крстић Крстомир, Ђусић Драгомир, Младеновић Младен о граничарски поднаред. Стефановић Владимир. Добровољци: Рајковић Лазар и Новаковић Војислав.

Нарочито важи истаћи и одвојити посебно храброст и јунаштво граничарског поднаредника Станковића Ђорђа, који је у најжешћој борби упаљену бомбу, бачену од стране бандита присебно дохватио и бацио натраг и тиме спасао од сигурне смрти себе и још неколико другова.

Награде које за овај успех према постојећој Уредби припадају за убијене и ухваћене бандите, треба сразмерно поделити свом људству које је учествовало у овој борби. Ово из разлога тога, што се не може тачно установити које је лице кога ухватило или убило, јер је борба вођена ноћу и на покривеном терену. Успеху су сви једнако допринели.

Као што је у извешта напред наведено и у колико се сада имају подаци убијено је 34 одметника и заробљено 17 свега 51.

Прилог: списак запленаог материјала и оружја.

Достављено:

Председници Владе и
К-ту жандармерије.

Командант пуковник
Љуб. С. Бабић²²²

*

²²² ЗМЈ, Други светски рат, кутуја III, бр. 577.

BEKANNTMACHUNG

Gemäss Verordnung des Oberbefehlshabers der Armee dürfen für alle Waren und Bedarfsgüter nur die Preise gefordert werden, die am 6.4.1941 gültig waren.

Jede Preissteigerung wird bestraft.

In jeder Verkaufsstelle ist gut sichtbar ein Verzeichniss der Preise in deutscher und serbischer Sprache anzubringen. Die Feldgendarmerie wird die Befolgung dieser Anordnung prüfen.

Bernstein, 2. 5. 1941.

DER ORTSKOMMANDANT.

ОБЈАВА

У смислу наредбе Главнокомандујућег Немачке војне силе, сва роба, животне намирнице и све остале потребе, морају се продавати по ценама које су важиле до 6. априла ове године.

Свако повишење цена биће најстрожије кажњавано.

У свакој продавници као и кафницама имају се одмах на видном месту изложити ценовници на немачком и српском језику.

Немачка жандармерија вршиће контролу за тачно извршење ове наредбе.

Царабан, 7 маја 1941. године.

КОМАНДАНТ МЕСТА

Доставља извештај о раду Бугара.

ШЕФУ ДРЖАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ МИНИСТРУ ГОСПОДИНУ
ДРАГОМИРУ ЈОВАНОВИЋУ

На основу усменог наређења издатог на конференцији окружних Команданата у Београду, подносим следећи извештај о раду Бугара на територији овог округа:

I У СРЕЗУ БЕЛИЧКОМ:

1. На дан 20 и 21. априла 1942 године, долазили су Бугарски војници на реку Мораву, ради превоза песка, којом приликом су пуцали из пушака, вероватно гађајући дивље патке, зрна из пушака падала су на реон општине Трешњевачке, где су на њивама радили сељаци, па се могло десити да од овога настрадају сељаци.

О овоме су извештене немачке власти под Ј.Б.Број 168 од 2 маја т.г. и замољено да се овакови случајеви спрече.

2. На дан 5 јула т.г. дошао је код куће општинског кмета из села Остриковца Станојевића Драгутина, један Бугарски наредник и поднаредник саоштивши му да у року од 15 минута, ако им не донесе дрва код њихове кухиње да ће га пробости ножем, овом приликом хтели су га да туку, само да ту нису били наша два војника.

Истога дана старешина истог села Николић Живојин истом нареднику назвао је Бога, са речима „Добар дан и здраво брате“ на шта га је наредник ударио два пута кундаком по грудима са речима „Нисмо ми браћа него непријатељи, ми смо ваши окупатори“.

На дан 6 у истом месецу Бугарски кандидат за потпоручника са четири војника уперо је револвер на Милетића Драгомира трговца из Остриковца и тражио од овога да му да рибу коју је уловио, а затим са војницима развалио једну барку сарибом и купио сву рибу.

3. На дан 6 у истом месту Бугарски војници почупали су две леје лука Велисаву Марковићу из Равнова у којој околини су удаљују од пруге по брду један део са пушкама, а други без и узимају све где нађу било шта од поврћа не питајући никога нити плаћајући ишта. Истога дана пресрели су Ђорђа Константиновића деловођу општине Јовачке и наредили му да одмах створи педесет јаја, то је овај био принуђен да исте узме из Општине Остриковачке, а која су била прикупљена за немце.

4. Ноћу 6-7 јула 4 Бугарска војника са батеријском лампом у руци, разбили су барку Милетићу Стојадину и почели да ваде из ње рибу, а кад им је исти викнуо да не дирају рибу, један бугарски војник запео је пушку и да овај није побегао убио би га.

Извештај о овима случајевима достављен је Команданту Српске државне страже, Команданту Нишке области и Крајскоманди Јагодина 8 јула т.г.

5. На дан 2 августа т.г. Бугарски војници вршили су претресе у селу Рибарима и Дубокој, о чему је достављен извештај претпостављеним Командама од 5 августа 1942 године.

6. На дан 7 августа т.г. вршили су Бугари претрес у селу Дубоки, на тај начин што су наредили, да целокупно мушко становништво села старији од 16 година изађе из села на зборно место. Ово је било у 4 часа у јутро, а људство је држато све до 18 часова, блокирано под стражом. Овом приликом сељацима било је забрањено да ма шта говоре, били су злостављани и тучени Савић Светомир без икаквог разлога и повода, том приликом ухапшен је председник општине Мариковић Радивоје и отеран за Туприју, као и Милосављевић Светомир, Милетић Глигорије и жена Винка Данила и спроведени са председником општине. Ово хапшење извршено је наводно због јакаковања одбеглим осуђеницима, који су из овог села. Овом приликом Бугарска војска узимала је од грађана разне ствари, у пољу брали воће, поврће, пуштали стоку по пољу и усевима и тиме причинили окомну штету. О овоме достављен је извештај Команданту С.Д.С. и Нишкој области 13 августа т.г.

7. На дан 16 августа 1942 године у селу Буковче пустили су Бугари 30 коња у ливаду Милошевића Живојина, која још није била покошена и тиме је уништили. Изгазили су му башту са засађеним поврћем, луком, паприком и др. Овај их је молио да не чине штету али ово му није помогло.

Истог дана сељаку Јовановићу Чедомиру из села Буковче обрани су 300 комада паприка, извадили у 11 оцака крумпира.

Истога дана сељаку Марковићу Александру из села Буковче јурили су кћер Надежду не говорећи још ништа, тако да је иста морала да напусти стоку коју је чувала и побегла кући.

Истога дана сељаку Радосављевић Добривоју из села Буковче поломили су Бугари 50 комада кукуруза и повадили 11 оцака крумпира.

Истога дана сељаку Стефановићу Адаму, пустили су Бугари коње у ливаду натеравши у исту и стоку из села Вољавча због чега је овај затворио једну краву како би причињену штету наплатио од сопственика краве, али су га Бугарски војници натерали да оусти краву уперивши пушке у њега, наредивши му да дигне руке у вис, одузели му општинску пошту коју је носио и претресли га, а по претресу вратили му пошту. Исте ноћи обрали су му башту и однели пет пластића сена.

Истога дана сељаку Стефановићу Драгољубу из села Буковче, брали су у башти паприку, дуван, краставце, и извадили 13 оцака крумпира и јурили његову кћер Мицу из баште, непознато из којих разлога.

8. На дан 10 августа т.г. сељаку Петровићу Радисаву из села Буковче, однели су Бугари 600 клг. Сена, а нешто раније пре тога 400 клг. Истоме сељаку, ноћу између 18 и 19 однели су Бугари још пет стотина клг. Сена.

II СРЕЗ ПАРАЋИНСКИ

1. Ноћу 2 јула т.г. налазио се је на стражи код магацина бивше Југословенске војске пешадиски наредник Станојевић П. Настас из одреда среза Параћинског и исти је око 22 часа приметио да су путем прошла једна коњска кола за горњу групу магацина, а како је био прилично удаљен од пута, кола није могао да заустави, већ је са стражарима пошао у заседу, како би зауставио приликом повратка кола. Када је по повратку кола иста зауставио у колима су била три Бугарска војника наоружана пушкама, а кад је извршио преглед кола у истима је нашао 4 табле бакарног плеха и један сандук, које ствари су биле покрадене из магацина. Са једним стражаром наредник Станојевић попео се у кола и пошао са Бугарима, али кад су дошли у висину ложионице, Бугари су испрегли коње изговарајући се да требају да сачекају неке Бугарске војнике, који су отишли да траже неког изгубљеног коња. / После извесног времена како се нико није враћао, наредник Станојевић наредио је пратиоцу да са кола скине плех, а и сам је почео да скида, кад су скинули једну таблу плеха, возар је кренуо напред у намери да побегне и завара траг. Наредник оставио је овог пратиоца да чува скинути плех, а сам је пошао да извести Командира одреда о предњем случају. Није ишао ни 20-30 корака кад су га зауставили 8 Бугарских војника са једним наредником и опколили га. У том моменту пришао је и пратилац и Бугари су захтевали да обојица крену према плеху, што наредник није хтео да учини, већ је захтевао да га спроведу у њихову команду да би пријавио крађу, но ови су запретили да ће употребити оружје, тако да су морали кренути. Бугари су тада почели да говоре како су наредник и његов пратиоц крали плех и хтели да га продају, нашта је наредник протествовао да то није тачно и да су њихови крали. Том приликом Бугари су захтевали данаредник и пратиоц испразне пушке, како би их разоружали, а могуће и побили. Наредник ово није хтео да изврши, те су Бугари пристали да га спроведу до наше страже. Када су дошли до ложионице Бугарски наредник наредио је двојици војника да легну и откоче пушке, а двојици да се измакну у страну, а нареднику и пратиоцу да преко пруге пођу према нашој стражи. Како је постојала вероватноћа због овакова поступка, да ће Бугари отворити ватру, наредник Станојевић и пратиоц нису кренули заједно већ одвојено. О овоме достављен је извештај Крајскоманди, и Полицији Крајштеле 13 јула т.г.

2. На дан 19 јула у возу Параћин-Зајечар разоружали су Бугари између станице Давидовац и Д. Мутнице наша три четника из Поповачког четничког одреда. Четници су спроведени за Зајечар и исти су разоружани због тога што је један од њих опалио један метак.

О овоме достављен је извештај Команданту Нишке области 23 јула т.г. Четници су пуштени од Бугарских власти.

3. На дан 3 августа т.г. од стране Бугарске војне власти, извршен је претрес у селима Плани, Текији, Лебину, Мириловцу, Лешју и Извору. У Лебину Бугарски војници тукли су једног сељака код кога су нашли пушку. Приликом вршења ових претреса Бугарски војници захтевају од општинских управа да им се предају сва сумњива лица, па и она која су склона ситним крађама.

О овоме поднет је извештај Команданту Српске државне страже и Команданру Нишке области 5 августа т.г.

4. 5 августа т.г. дошли су Бугарски војници у село Сикирицу, блокирали и извршили претрес села. У кући Милетић Владислава нашли су једно сандуче у коме је био новац у суми од 14500 динара. Овај новац Бугарски војници узели су и однели у општину, а потом му вратили пет хиљада динара, а девет и по хиљада одузели. Овом приликом један Бугарски поручник, приликом доласка у село пред општинском зградом рекао је, да ће он разоружати четнике, као и у Крушевцу што су разоружани и да не трпе ничије оружје где су они, већ само Бугарско. Такођер је наредио, да сеоска милиција не сме вршити службу и кретати се никуда даље од општине и забранио је да се четничке патроле после првог мрака смеју кретати, већ једино седети у касарни. Овом приликом војници су самовласно залазили по кућама, узимали храну, терали стоку по усевима иливадама, сами брали воће и поврће и чинили разне штете.

О овоме достављен је извештај Команди Српске државне страже, Нишкој области и Крајскоманди Јагодина 13 августа т.г.

5. На дан 6 августа т.г. једна чета Бугарских војника вршила је блокаду и претрес села Д. Видова, којом приликом су заустављали људе који су ишли друмом и споредним путевима кроз село, те су тако зауставили једног глувонемог, који није чуо њихов позив, а кад је видео Бугаре почео је да бега. Бугари су за овим опалили 3 метка.

Приликом претреса села и сељака, тукли су следеће сељаке: Десимира Марковића, Драгољуба Марковића, Живојина Стевића, радомира Јоксимовића, Живадина Антића и његова два сина, Четничког лекарапоручника, Параћинског четничког одреда. Све ове тукли су кундацима и шамарима. Том приликом при претресу Светомиру Стевићу однели су 8.400 динара.

6. Неутврђеног дана сељаку Милошевићу Живку из Г. Мутнице и пронашли су пушку и 20 клг. експлозива, лишили га слободе и спровели га за Ћуприју.

У селу Бусиловцу приликом вршења претреса, одузели су од Милутиновића Милисава један новчаник са 840 динара новца и

документима, одневши му истом приликом извесну количину сена и детелине.

Сељаку Динићу Љубомиру из села Бусиловца одузели су један пар чизама, једну пелерину и 1 коњ. ам, а сељаку Алексићу Милану један војнички опасач.

У селу Мириловцу код Илића Милоја пронашли су пушку исту одузели, а њега пустили на слободу.

У селу Лебину сељаку Нешићу Драгутину одузели су 1300 динара, а Николићу Милану 100 динара, док су од неколико сељака узимали храну у разним артиклима.

У селу Стрижи сељаку Миладиновићу Драгутину и Стојановићу Миладину, који су били сеоски милиционери, одузели су пушке, али су им доцније повратили пошто су ови доказали да су у милицији.

У селу Сикирици, сељаку Јовановићу Стевану однели су пет метара свиленог женског платна, које су касније на тражење сопственика морали вратити.

У селу Плана код Милетића Живојина, пронашли су пушку, а код Давидовића Радисава пушко митраљез, које су оружје узели, а исте оставили на слободи.

Извештај по предњим случајевима достављен је Команданту С.Д.С и Команданту Нишке области 19 августа т.г.

III У СРЕЗУ РАВАНИЧКОМ

1. На дан 12 априла Бугарски војници на путу Ћуприја-Велики Поповић испалили су 7-8 метака у правцу села Супска, изјавивши да је неко непознато лице на њих испалило два метка из пиштоља, а затим побегао. Вођеном истрагомутврђено је да су тога Бугарски војници пили ракију из водених чаша, те постоји вероватноћа да су овако пијани пуцали. Сам Командант места Бугарске војске изјавио је да је и његово мишљење да су Бугарски војници сами пуцали.

Извештај о овоме достављен је 15 априла т.г.

2. На дан 14 јуна т.г. поднаредник одреда у Ћуприји Ђокић Милутин замољен од кафеције Пандуровића Драгослава, да интервенишепротив Јовановића Динка, бравара железничке ложионице у Ћуприји, који му је из кафане однео једну пивску чашу (криглу). Поднаредник Ђокић интервенисао је, али се Јовановић Динко бунио и физички одупро, псујући поднареднику Ђокићу Мајку Српску, услед чега је овај био принуђен да позове у помоћ општинског стражара Јовановића Живојина, да би га везали и у хрвању око везивања Димко је поднареднику Ђокићу извукао нож из ножницаи убо истога у леву плећку, потом је исти био свезан и спроведен у одред.

Одмах пошто је Јовановић дотеран у одред, дошла је Бугарска патрола потпуно наоружана и захтевала да се Димко њима преда, што је одбијено, пошто је Димко наш држављанин и државни платезник као бравар у жељ. ложионици у Ћуприји. У свему су долазиле 4 бугарске патроле са истим захтевима да се Димко преда њима и сви пореду претили су жанд. за хапшење Димково. Како Димко није предат ни једној патроли, дошао је на крају судски поручник са десет потпуно наоружаних војника са захтевом да се Димко по наређењу Бугарског Команданта одмах њима преда, јер је Бугарски поданик родом из Велеса. На овај захте Димко је предат бугарском поручнику и по истомодведен у Бугарску Команду.

3. На дан 14 јуна т.г. дошао је бугарски капетан Илијев са Бугарским кандидатом официром и неколико Бугарских војника у одред среза Раваничког. Када је командир дошао у одред капетан Илијев почео је да виче „Нећу са вама да се рукујем пошто су ваши људи тукли нашег Бугарина“ (односило се на Јовановића Димка). Када је Командир одговорио капетану Илијеву да то није истина, исти је почео да виче да су стражари псовали мајку Бугарску војницима, који су дошли по Јовановића, када му је Командир поново одговорио да ни то није истина, капетан Илијев је одговорио викући у присуству капетана Павићевића „Ви сте Срби 25 година пили Бугарску крв, а сада ћемо ми вашу. Ви сте наши робови, сутра ће да падне крв. Ви сте побегли за Јагодину“. На ово је командир одреда одговорио капетану Илијеву, да није ишао у Јагодину, већ је био у Ћуприји, као и да нисмо њихови робови, већ немачки, јер нисмо ни ратовали са Бугарском, нашта је капетан Илијев, још неколико пута узвикнуо Ви сте баши робови, а затим отишао.

О овоме достављен је извештај Команданту С.Д.С. 16 јуна т.г.

4. На дан 16 јуна т.г. при излазу из вароши Ћуприје, на путу Ћуприја-Деспотовац, заустављена је од Бугарских стражара, патрола одреда среза Раваничког и легитимисана, како два стражара у патроли нису имали легитимације за ношење оружја (у то време нису биле издате) исти су били спроведени у Бугарску Команду, где су му одузели оружје, а на интервенцију Командира одреда пуштени су, али им је оружје задржано, разоружани су били, каплар Перовић Милан и редов Матић Будимир.

Истога дана, разоружан је редов Јовановић Светислав, који се враћа са вођом патроле из села Бигренице.

Извештај по предњем достављен је Команди С.Д.С. и Нишкој области 26 јуна т.г.

5. На дан 9 јула т.г. пријавили су се одреду среза Раваничког Милошевић Владислав, Србуловић Гвозден, Добросављевић Миливоје и Јовановић Душан сви из Ћуприје и изјавили, да им у последње време Бугарски војници чуоају лук, беру краставце, беру малине, косе детелину,

иду по пољима, газе са коњима жито и ливаде, као и све усеве у пољу и молили су за интервенцију да се овакав рад Бугара спречи.

Извештај о овоме достављен је Крајскоманди и Крајштеле Јагодина 14 јула т.г.

6. На дан 9 јула т.г. поднела је жалбу Командиру средског одреда у Ћуприји Смиља Симић, да су Бугарски војници однели са њеног имања 1700 кл и ...црни лук из леје.

7. На дан 31 јула т.г. патрола одреда среза Раваничког ухватила је Бебела Георгијева Милокова студента медицине из Београда, код кога је приликом легитимисања пронађена само објава за путовање од Београда до Јагодине, а није имао личну карту ни пасош. Код именованог је пронађена цедуља Живке Дамњановић студенкиња улица Цара Лазара (ова је опасна комунисткиња, пзната по својим злоделима и свирепостима). Кадаје вођа патроле поднаредник Пантелић Тимотије од куда му ова цедуља, коме је дао ове податке, Бобел је одговорио да ће то казати, а кад су га питали зашто је тражи, казао је да је познаје раније из Београда.

Због свега овог исти је спроведен у одред где је узет на испит, где је изјавио да мења своје исказе и казао „Молим Вас господо ствар је дискретна, јер ако вам кажем мени прети опасност ои живот. Ја сам заиста пре два дана допутовао у Јагодину и тамо немам мога брата, састао сам се са официрима и тамо сам се задржао два дана, нашта су ме упутили у дивизију у Ћуприју, те сам се јавио команданту у Шећерној фабрици, нашта ми је командант узео сва моја документаи задржао код себе, а дао ми је само објаву и мене упутио да извршим задатак у Ћуприји који не могу да кажем“. Ова његова изјава била је тачна, јер су Бугарске власти интервенисале да се именовани пусти као њихов држављанин, што је учињено од стране Командира одреда.

Извештај о овоме достављен је Команданту С.Д.С.и Команди Нишке области 4. августа т.г.

8. На дан 2 августа т.г. једна бугарска патрола у селу Драммировцу извршила је претрес куће и колибе од сељака Милића Радомира и брата му Радојка и пронашла две војничке пушке и један револвер са извесним бројем муниције. Патрола је колибу запалила а у кућни подрум бацили три бомбе, али кућа мије изгорела. Именовани су ухапшени и спроведени за Јагодину. Милић Радојко је милиционер.

Истога дана једна Бугарска патрола, тражила је од општинске управесела ... сламу, али како се нису задовољили примљеном количином, ухапсили су председника општине и једног члана управе, спровели их у Ћуприју, одакле су пуштени на слободу. Истом приликом извршен је претрес целог села.

Извештај по предњем достављен је Команди С.Д.С. и Нишкој области 5 августа.

9. На дан 5 августа т.г. Дотерали су Бугарски војници 30 Србаи затворили их у затвор Бугарског дивизионог суда. По сазнању исти су били позатварани пошто нису имали легитимације.

IV У СРЕЗУ РЕСАВСКОМ:

1. На дан 4 августа т.г. чета Бугара у јачини око 200 блокирали су село Јасеново, патроле су ушле у село, нашле председника општине и остале часнике, наредили им да ко буде пуцао на њихове војнике, да ће цело село упалити. Затим су питали има ли шумских, као и сакривеног оружја, том приликом су сељаку Миловану Васиљевићу, који је пекао ракију попили 30 клг. не плативши му ништа.

Истога дана вршили су претрес села Врлана, где су код бившег председника општине пронашли једну пушку и две бомбе, па како овај није био код куће одвели су његовог 16 годишњег сина.

2. На дан петог августа вршили су Бугари претрес села Грабовца и Дубља којом приликом су вадиле кромпир по њима и не плативши ништа.

Истога дана вршили су претрес села Гложана, где су у кући Петра Николића истерали напоље све укућане и собом однели три женске мараме и две хиљаде динара у сребру.

3. На дан 4 августат.г. Бугари су запалили шталу Петровића Животе из села Врлана због пронађеног оружја.

V У СРЕЗУ ТЕМНИЋСКОМ:

1. На дан 6, 8 и 9 августа т.г. дошло је одељење Бугарске војске у село Д. Крчин и однели 12.000 кјг. сена које сено су плаћали по динар и динар ипо по једном клг. Сено је одвежено у Крушевац одакле су војници и дошли.

2. На дан 29 августа дошло је у Варварин одељење Бугарске војске са капетаном Филовим на челу, којом приликом је један Бугарски војник, је опалио шамаржанд. Поднареднику Граховцу Илији и хтео даље да га туче, али је овај то спречио бранећи се подмећући руке, док тог војника нису одвукли Бугарски војници на страну и спречили у даљој намери туче. Бугарски војник био је пијан.

Предње се доставља с молбом на надлежност.

Достављено
Команданту С.Д.С. Београд и
Команди Нишке области С.Д.С. Ниш
21. IX 1942. год.

Командант Мајор

Одређени иследник
Жандармериски капетан II кл.
Тошић Ђ. Драгомир
29 октобра 1942 године
у Јагодини

Извештај о проведеном ислеђењу по делу појаве комуниста у срезу темнићском и хапшење 3 лица.

Команданту С.Д.С. округа Моравског

На основу наредбе те команде АЂ.Бр.66 од 21 октобра 1942 године провео сам истрагу по делу напада комуниста на станицу Српске државне пољске страже и разоружању четника у Д. Крчину и утврдио следеће:

Ноћу између 12/13 октобра 1942 године у времену између 22 и 1.46 часова једна група комуниста у јачини око 35 људи напала је станицу пољске страже у селу Д. Крчину на тај начин, што је ова група комуниста опколила зграду станице у намери да нападну и разоружају стражу. Чим су опколили тражили су од стражара који се је налазио пред касарном каплара Милановића да позове командира станице, али каплар Милановић видећи да је станица опкољена и да прети свима стражарима опасност, он је својим вештим гестом и лукавством успео да се дочепа касарне и разбуди стражаре, у овоме је успео повлачећи се полако назад до саме односно у саму касарну, разбудио остале стражаре и одмах из касарне стражари су отворили митраљеску и пушчану ватру на комунисте. Комунисти су примили ову ватру и тако са кратким паузама трајала је митраљеска и пушчана ватра између страже и комуниста 2 сата, а за тим комунисти су се повукли у правцу села Тољевца где су ухватили везу са једним њиховим одељењем које је за то време у Тољевачкој општини спалио архиву и опљачкао општински новац.

Пре него што је ова комунистичка банда напала на касарну пољске страже, она је разоружала 6 четника темнићског четничког одреда у Д. Крчину.

За време докле се је водила борба између страже и комуниста у Д. Крчину заступник командира станице Д. Крчин жандармериски поднаредник Мишковић Живко пошао је из свога стана у станицу и на путу испред четничке касарне зауставио га комуниста Милосављевић Радомир, на истога опалио један метак и погодио га у слабину. Поднаредник Мишковић видећи да пред собом имаде бандита одма је опалио из своје пушке и тешко ранио комунисту Милосављевића да се је исти одмах срушио на земљу. Касније мало даље када је пошао поднаредник од задобивене ране и он је

пао у једном јарку и ту остао све донде докле га стражари нису пронашли и упутили у болницу.

Комунисти када су дознали да им је друг Милосављевић остао рањен вратили су се натраг, отишли код куће Васића Александра кафеџије у Д. Крчину, узели од њега коња и чезе, натоварили рањеног комунисту ба чезе и одвезли га село Тољевац гдесу га сместили код куће у штали код сељака Станковића Спасоја.

Једновремено исте ноћи једна група комуниста спалила је архиву у општини Залоговачкој и опљачкала општински новац у износу од 16.000 динара. Иста ова група комуниста скоро целу ноћ се је задржавала и кретала од села Парцана до села Залоговца и обратно све до сванућа, а чим је почела зора да се свиће они су кренули у правцу села Маринова, док друга група комуниста оперисала је у селу Пајковцу и Тољевцу, која је у Тољевачкој општини спалила архиву и опљачкала општински новац у износу од 4150 динара.

Уврђено је, да се је ова комунистичка банда организовала у селу Шиљеговцу, среза расинског, округа Крушевачког, а пребацила се у срез Темнишки преко реке Мораве код општине Кукљинске и дошла у атар села Парцана где је и извршен целокупан распоред комуниста по групама и извршен напад како је то напред описато.

Вођеном истагом утврђено је даље, да су сељаци у срезу темнишком врло неактивни у сузбијању комунистичке акције, њихов рад у погледу обавештавања власти о појави комуниста за сваку је осуду, јер од општинског службеника па до последњег сељака у селу ниједан се није нашао нити хтео одмах по доласку и одласку комуниста из села да ма кога извести од државних власти, па чак ни општинску власт, а да ово није учињено доказ је тај, да су се комунисти у селу Парцане целу ноћ задржали, да у атару овога села ова комунистичка банда два до три дана борави и да је, цео план и распоред за напад страже у Д. Крчину и тазоружање четника припремљен у селу Парцане.

Нарочиту кривицу за овај случај сносе и то:

1) Станковић Спасоје сељак из села Тољевац, код кога су комунисти у његовом дворишту у штали у јасле сместили рањеног комунисту Милосављевића Радомира 13 ов. м. у 2 часа где га је он држао и хранио млекоом без да је ма кога известио све до 15 тек. м. до 6 часова, када је известио општинску власт у селу Тољевцу да се рањени комуниста налази код њега.

Станковић није нашао за потребно да на дам 13 ов. м. по доласку командира среског одреда из Варварина са одредом у село Тољевац да извести о овом случају, ма да се је командир одреда по доласку у село Тољевац распитивао о комунистима и њиховом задржавању и кретању, дакле, изгледа да је Станковић нарочито скривао поменутог комунисту.

2) Вићентијевић Драгослав кмет села Пајковца, општине Д. Крчинске, који као општински орган по дужности није хтео да извести државну па ни општинску власт о долаку комуниста у селу Пајковцу у ноћи 12 ов. м. око 23 часа.

3) Милојевић Стојан сељак из села Парцана, општине Залоговачке, код кога је 11 ов. м. пред сам долазак комуниста у село Парцане долазило једно непознато лице из села Страгара, среза Трстеничког, задржало се код њега око 10 минута, а затим отишло у непознатом правцу. Према добивеним податцима од појединих сељака ово се је лице распитивало код Милојевића о јачини и наоружању наших четника, док Милојевић ово не признаје већ се брани, да је ово лице послао неки трговац из села Страгара чије има не зна по неки дуг код њега.

Милојевић имаде рођеног брата који се налази у шуми од пре годину дана о коме наводно Милојевић до сада ништа не зна где се налази.

За напред изнета дела лица од редног броја 1-3 ухапшена су и предају се са овим извештајем и њиховим саслушањима, као и саалушања осталих грађана који су саслушани у вези са појавом комуниста.

Одређени иследник
29. X 1942 год.
Јагодина

Капетан II класе

*

НОЋУ ИЗМЕЂУ 2-3. III 1943. ГОДИНЕ УБИЈЕНИ СУ ОД СТРАНЕ
КОМУНИСТА
ПРЕДСЕДНИЦИ ОПШТИНЕ
НАЈДАН ЖИВКОВИЋ ИЗ ТРОПОЊА И
ЧЕДОМИР РАДМАНОВИЋ ИЗ РАЈКИНЦА

За одмазду за ова кукавичка убиства, стрељано је 13. III. 1943.у Јагодини 20 комуниста, између осталих следећи:

- 1) Стојановић Радивоје, рођ. 1902 год. из Дубнице
- 2) Јевтић Александар, рођ. 1922 год. из Цикота
- 3) Вучковић Јаков, рођ. 1912 год. из Дубнице
- 4) Николић Марисав, рођ. 1887 год. из Бунара
- 5) Пантић Петроније, рођ. 1899 год. из Међуреча
- 6) Зарић Аврам, рођ. 1899 год. из Деонице
- 7) Соколић В. Ђерафим, рођ. 1894 год. из Јагодине
- 8) Андрејевић Драгољуб, рођ. 1921 год. из Ћуприје
- 9) Петровић Милан, рођ. 1911 год. из Витержева

- 10) Петровић Стојан, рођ. 1905 год. из Бобова
- 11) Јовановић Драгољуб, рођ. 1922 год. из Медојевца
- 12) Симић Никола, рођ. 1906 год. из Смедеревске Паланке
- 13) Винко Дирак, рођ. 1881 ...
- 14)

Врњачка – Бања, дана
13. III 1943. год.

ФЕЛДКОМАНДАНТ²²³

²²³ Име Винка Дирака дописано је оловком на плакату.

С А О П Ш Т Е Њ Е

У последње време учестали су случајеви:

да се лица која се налазе у јавној служби Српске владе, као што су председници општина, припадници државне страже и добровољачких одреда, нападају, одводе или убијају због службе коју врше; да чиновници и намештеници, а нарочито председници општина, дају оставке на службу и побегну; да се после напада уништавају јавне исправе и зградне материјале, разарају и оштећују државна постројења, као што су железнице, телефонске и телеграфске везе.

Свима овим делима, што се из непријатељске пропаганде види, циљ је, да се без обзира на ненабавке последице по српски народ, изазову у земљи немир и забуна, да се поремети ред и нанесе штета интересима немачке оружане силе.

Ове злочине извршују присталице Драже Михајловића и комунисти.

Ови пак елементи могу имати успеха само ако налазе подршку у српском народу.

Према томе је српски народ одговоран и дужан да спречава овакве злочине.

У циљу истребљења овог бандитизма саопштава се следеће:

1. Сва лица која се налазе у јавној служби стављају се за време вршења своје дужности под немачку заштиту.
2. У случају да лице које се налази у јавној служби буде рањено, стрељаће се 5 таоца, а у случају убиства 10 таоца, ако је рања или убиство уследило у злочинској намери за време вршења дужности или због вршења исте.
3. Општине, чији председници буду убијени или одведени, а не поставе замену, као и општине, чији председници побегну или напусте своју дужност, ставиће се под присилу управу. У таквим ће се општинама поставити комесар, чије ће трошкове свосити општина.
4. Председници општина и друга лица у јавној служби, која безразложно напусте своју дужност и тиме изврше дело саботаже, биће прогонљени по прописима Прегод суда, њихова имовина конфискована и њихове породице одведене у логор.
5. За сваки случај саботаже на железницама, разарања мостова, обавештајних веза и индустријских постројења стрељаће се до 100 таоца.

Београд, 21 новембра 1942 год.

Б А Д Е Р, с. р.

Командујући генерал и Заповедник у Србији.

*

Шифра

ВК-у-398/1

Свима претставницима

Министарство војске доставља следећи извештај од ђенерала
Михајловића:

„До сада побијено у Југославији 823.000 Срба. Ово изјавио италијански гувернер Црне Горе према подацима које Италијани имају. Усташки гувернер Срема и бивши пуковник Виктор Томић побио у Срему 30.000 Срба од септембра до краја децембра. Поред тога у Павлићевој Хрватској до сада побијено 600.000 Срба.

Бугари и даље убијају невино становништво по селима и градовима. У окупационим Сурдулица, Владичин Хан, Лебане, Врање, Прешево и Прокупље стрељали 700 лица, интернирали 20 и спалили пет села.

Миланку Миличић, стару годину дана, Веру Никетић, стару шест месеци и Михаила Николића, старог пет година, бугарски војници наболи на бајонете приликом зверства у Кривој Реци.

Бугари спалили 40 кућа у Деспотовачком срезу због тога што су у њима раније становали наши четници. Јавно запретили да ће спалити сваку кућу у коју дођу четници.

У Крушевцу један бугарски војник тешко ранио једног Немца. Због овог Немци окривили Србе и запретили да ће побити 100 невиних Срба у случају да Немац умре.

Једна жена ранила два немачка официра у Младеновцу од којих један умро. Због тога стрељано до сада 50 талаца из истог места.

Немци, приликом одласка из Ивањице, силовали Милеву Мијатовић, задавили је и избацили из кола.

У Јајинцима код Београда стрељано 27. децембра 900 мојих присталица међу којима 68 активних официра“.

Ђенерал Михајловић, саопштавајући предње, апелује да се о овом масовном убијању Срба упозна светска јавност уз напомену да је наша земља натопљена српском крвљу и да се број жртава ближи једном милиону.

Молим настојте да се овим подацима да што шири публицитет и са њима упозна тамошња јавност.

Стр.пов. Д.В.К. бр. 17

Јовановић

Пов. Бр. 837
(11. 2. 1943)